

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3. Poroka, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2. Pri večjih naročilih popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišče „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
V Jugoslaviji:
celoletno naprej plačano . . . K 300—
polletno „ 150—
3 mesečno „ 75—
1 „ 25—
V inozemstvu:
celoletno K 480—
polletno „ 240—
3 mesečno „ 120—
1 „ 40—
Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
Na samo pišmenata naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 24.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K
Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Niko Županič:

Razvojne nujnosti.

Letos slavimo sedemdesetletnico našega najboljšega, še živečega romanopisca dr. Ivana Tavčarja, in drugo leto bomo slavili petdesetletnico njegovega literarnega delovanja. Prvi svoj umotvor je namreč objavil l. 1872. v Trstenjaku »Zori«. Če primerjamo usodo drugih slovenskih literatov, ki jih je položila v prerani grob navadno jetika in beda, se nehote zamislimo ob pregledu 70 let dolge poti življenja dr. Ivana Tavčarja, ki je doživel za dva moža.

Človeški duh je sintetično delo dveh činiteljev: zunanjih razmer in prirojene dispozicije; človeški duh doživlja, nabira nova izkustva in misli do zadnjega diha, se razvija torej do groba kakor v neskončnost rastoča količina. Razvoj telesa in duha se ne odigravata po principu brezčasne harmonije in večne koordinacije. Telo more hirati in propadati, a duh ustvarja istočasno z mladeniško svežostjo in močjo — kakor da so popustili težki, ovirajoči okovi materije — svoja remek-dela.

Tukaj nas zanimajo samo politične smernice Tavčarjevega razvoja. V politično areno je stopil v dobi nacionalne orientacije, ko se je germanški val z zadnjo silo pripravil, da potopi in uniči slovenski življenj. Še danes se nam zaiskre oči in se razširijo utripajoče prsi, če se osremeno nazaj in zagledamo mladega, orjaškega Tavčarja, jurišajočega z viharjočo zastavo narodnega radikalizma postojanko za postojanko. Iz preteklosti nam seva kakor mitološki junak pomladi v borbi z zimskimi oblaki. V tej mladeniški dobi prekipeljavosti in nezrabiljenih sil sta se najtočneje razodevala njegova prirodna dispozicija in njegov značaj.

Z neodoljivo sugestivnostjo je Tavčarjev radikalni nastop podžgal in privlačeval narodne mase. Nepozabne trumpe je doživel v mladem Tavčarju radikalni narodnjak.

Radikalna narodna misel je zmaga. Ali naj bi šel sedaj Tavčarjev temperament v pokoj? Takoj je zapazil novega sovražnika Slovenstva in se vrgele z isto energijo

jo proti njemu. V dobi kulturne orientacije je zaklical liberalni naprednjak dr. Ivan Tavčar širom domovine: »Bolje je, da slovenski narod pade do zadnjega moža, nego položi orožje pred klerikalizmom!« Zgodilo se je torej po zakonih objektivne nujnosti, da je nova konstelacija preokrenila razvoj Tavčarjevega duha v liberalno napredno strujo, ki je absorbirala celo Nemce.

Napočila je doba ekonomične orientacije z dvojno nalogo: 1. da Slovenstvo gospodarsko osamosvoji; 2. da mu izdela istočasno z gospodarsko organizacijo zmogljivo orožje proti klerikalizmu. Tedaj so se pridružili dr. Tavčarju novi, mladi borci »ekonomične šole« in notranji boj med »stariimi« in »mladimi« je povzročil, da je dr. Tavčar z radikalnonarodno in liberalnonarodno preteklostjo zavzel pasivno držanje opazovalca in kritika proti »ekonomičnim doktrinarjem«. S tem se je začela zanj težka doba neprestanega duševnega žrtvovanja, ki je dosegla vrhunec v času svetovne vojske in ljubljanskega županovanja. Kot ljubljanski župan je položil dr. Ivan Tavčar svoj največji sacrfizio dell' intelletto na oltar domovine, ko se je v polnem pomenu besede duševno žrtvoval, da obvaruje Ljubljano in ostalo Slovenijo vojnih grozot.

S sijajno zmago je nastopila doba jugoslovenske orientacije — na račun Slovenstva z rapalsko pogodbo. Radikalni narodnjak dr. Iv. Tavčar je zasana o »Zjedinenji Sloveniji« in porabil v boju zanj svoje najboljše moči. Na eni strani uresničenje višjega ideala — politično narodno jedinstvo Jugoslovenov, — na drugi strani namestu zjedinenja katastrofalno razkosanje Slovenije s splošno moralčno degeneracijo naroda.

Dva udarca obenem: zunanje oslabiljenje z raskosovanjem, notranje oslabiljenje s korupcijo etičnih principov. In kateri udarec je usodnejši za bodočnost Slovenstva? Čemu koristi vse bogastvo bank in veržnikov, če služi le depravaciji narodnih mas? In vendar je moralna jedini zanesljivi temelj vsake socialne zgradbe! Tedaj se je pod po-

pelom tleča iskra radikalizma vsa očistena in z vso energijo mladostnih let zopet razvnela: stari dr. Ivan Tavčar se je razvil iz liberalnega naprednjaka in oportunističnega kritika v radikalnega Jugoslovena in zaščitnika morale, visoko dvignil opljuvani prapor človekoljubja, poštenja in časti. Iz podlistkovih predalov »Izgubljenega boga« so moško zagmele besede o »Najdem nem boga« proti skrunilem verskih misterijev, brez kojih mistična ljudska duša ne more živeti kakor riba brez vode.

Mnogobrojni članki v »Slov. Narodu« pričajo, da se noben slovenski politik ni s tako pravilnim in zdravim instinktom lotil jugoslovenskega problema. Z vsakdanjo logiko ljudskega razuma je dr. Iv. Tavčar formuliral takole: Slovenci smo postali prvi in najradikalnejši Jugoslovenci, ker nam le močna in zmagobojna Jugoslavija reši tretjino najboljših bratov iz jarma rapalske pogodbe. Rapalska pogodba je ustvarila slovenski problem, vodilni politični problem naše kraljevine, naše očetnjave. Slovenija je postala torzo, Slovenci so prevzeli ulogo jugoslovanskih graničarjev, rapalska pogodba je napravila iz okrnjene Slovenije najvznejšo zapadno trdnjavo naše kraljevine čuvarico naših izpadnih vrat proti zahodu.

Tako smo z objektivno analizo odkrili v Tavčarjevem političnem življenju tri pozitivne, razvojne faze: dobo radikalnega narodnjakstva, dobo liberalnega naprednjakstva in dobo jugoslovenskega državljanstva radikalizma. Ali je njegov duševni razvoj zgolj slučajno premeril to pot treh postaj, ali so ga pri tem, kakor podtkajajo kratkovidni in površni nasprotniki, vodili samo osebni računi, — ali pa se morda skriva v tem trinitnem globlja resnica in neizbežna razvojna nujnost? Ali se izraža v Tavčarjevem trifaznem razvoju višja ideja? Ta ugotovitev bi bila že v teoretičnem znanstvenem pogledu zanimiva, ker bi nam vsaj za hip privzdignila zavese izpred skrivnosti razvoja. V praktičnem oziru pa bi nam podala idejo neprecenljivega pomena, idejo smernice iz kaosa povojnih intelektualnih in etičnih zablod.

Historija Tavčarjevega političnega razvoja je istočasno historija

slovenske narodne in napredne misli, ker je dr. Ivan Tavčar njen prvi in najodločnejši reprezentant. In kakor je Tavčar svoj ponosni brod narodnonapredne misli srečno prikrmaril skozi Scilo in Karibdo vseh nezdod na mirno in široko morje, tako je mogoče, da začasno desorientirana slovenska narodnonapredna misel najde zopet pravo smer. In Tavčarjev zgled razvoja jo postegne za seboj s tem večjo sugestivnostjo, s čim večjo verjetnostjo sledimo v njem splošno nujnost zakonca.

Že stari grški filozofi so slutili v razvoju zakon trinitna in največji filozof 19. veka, Nemec Hegel, je prevzel idejo trifaznega razvoja v obliki dialektične metode (teza — antiteza — sinteza) za aksijom svojemu sestavu absolutnega idealizma, kakor sploh Nemci niso tako veliki v odkrivanju novih iznajdb, kakor v izkoriščanju in organizaciji tujih idej. Svojo dialektično metodo teze-antiteze-sinteze je Hegel proglasil za izraz objektivne dialektike svetovnega razvoja, po njegovem prepričanju se vrši ves dušni in prirodni razvoj po dialektični metodi teze-antiteze-sinteze.

Podgane beže.

Po atentatu na regenta je smatral parlamentarni komunistični klub za potrebno, da je razposlal vsem jugoslovanskim časopisom posebno izjavo. Tudi naš list je prejel tako izjavo. Podpisal jo je Lovro Klemenčič, podpredsednik parlamentarnega komunističnega kluba. V tej izjavi odbijajo voditelji jugoslovenske komunistične stranke vsako zvezo s poskušanim atentatom, češ da je »vodstvo na nešteti javnih shodih govorilo proti anarhistični taktiki terorja in individualnih akcij ter da anarhističnim elementom in lumpenproletariatu ni mesta v komunistični stranki.« Izjava pravi, da »ni čudno, ako neodgovorni mračni elementi izkoristijo nezadovoljstvo, idealizem ali pokvarjenost posameznikov, zavajajo jih na strankarska pota anarhistične akcije. Mračne sile avstro-ogrsko imperijalistične reakcije, ki ima spleteno gnezdo v Vojvodini, se poslužujejo pokvarjenosti ali idealizma zavajencev, in vsa Evropa vé, da so Horthyjevci pošiljali v Jugoslavijo bandite, ki naj bi izvrševali teror nad osebami, ki so neželje Horthyjevemu režimu.« Izjava naglašja, da »priista anarhističnega terorja načelno ne more biti član komunistične stranke v Jugoslaviji, ker te-

Slučajno najdeni teroristi v Tavčarjevem razvoju nam potrjuje s čudovito presenetljivostjo in točnostjo Hegelov filozofski nazor.

Tezo ekskluzivnega radikalnega narodnjakstva je izpodrinila antiteza liberalnega naprednjakstva z obilježjem protiklerikalnega kulturnega boja in kooperacije z Nemci, obe fazi sta se očistili slučajnih, sekundarnih priveskov in se v destilirani obliki spojili v sintezo jugoslovenskega radikalizma. Seveda doberšen del tega razvoja je potekel pod vodstvom dobre zvezde, prirojene dispozicije, pod vodstvom prirojenega, pozitivnega in sintetičnega radikalnega temperamenta, ki mu ga je dobrotna usoda kot najdražji dar poklonila že ob rojstvu. Človek z nesimpatičnim, negativnim in razdiralnim značajem pa je največji siromak, obsojen in žigosan že v zibel, da se mu ob najboljši volji izpremeni vsako zlatoto v njegovih rokah v — smolo.

Z isto silo kakor v Tavčarjevem duhu se udeležijo dokazano razvojne nujnosti tudi v političnem razvoju celokupnega slovenskega plemena z obliko državotvornega radikalizma.

ror ne soglašja s programom in taktiko stranke. Zato ne more biti govora o kakik teroristični in zmerni skupini v parlamentarni frakciji jugoslovenskega komunističnega kluba.

Mi te izjavo nismo objavili. Njenim trditvam pač nismo verjeli po tako majhnih priznanjih malodane vseh aretiranih, ki so bili v zvezi z glavnimi in intelektualnimi krivci in inspiratorji beogradskega zločina. Ponesrečenemu atentatu na regenta Aleksandra je čudovito naglo sledil žalilob strašno posrejeni atentat na ministra Milorada Draškovića, najizrazitejšega protivnika komunističnih zločinov. Tema dvema atentatom pa sta sledila pripravljena, a ne izvršena atentata na ministra Pribevića in na ministrskega predsednika Pašića. In včeraj je atentator Stejko priznal končno čisto jasno, da je dobil nalogo izvršiti atentat na regenta »v sobi komunističnega kluba v beogradskem parlamentu.« Tako je jasno vse.

Zločinska taktika jugoslovenskih komunistov vzbuja po vsej Jugoslaviji, v vseh meščanskih in delavskih strankah največje ogorčenje; hkratu pa zbujata tudi zaničevanje, ker so se ravno komunistovski voditelji pokazali strahopetno. Komunistovski vod-

Dr. Iv. Lah:

K Adriji.

»V Baško pridete najlažje na sledeči način: V Ljubljani sedete zvečer na dolenski brzovlak in se peljete v Karlovac. Tam prestopite okoli polnoči na vlak, ki vozi iz Zagreba na Bakar; zjutraj ob sedmih ste v Bakru. Tam vas čakata žepnik, ki vozi eno uro pozneje na Baško.«

Tako mi je svetovala neka gospodična, ki je bila tudi namenjena na Baško. Ker zelo nerad sestavljam natančne potne načrte, sem rajši verjel, nego da bi se bil prepričal.

Stvar je videti torej precej enostavna: zvečer odideš iz Ljubljane in zjutraj si na Baški. Kako krasno!

Včasih je vozil vlak iz Ljubljane na Reko; tam je že čakal parnik in po nekaj urah po lepi vožnji ob Krku si bil v Baški.

Dandanes je to drugače: Treba je iti preko Karlovca z večernim dolenskim vlakom (ne brzovlakom); opoldne vozi namreč »Dolenjec« samo do Novega mesta.

Sedimo torej ob 6. zvečer v Ljubljani v »Dolenjca« in se prepustimo usodi, da srečno vodi našo pot. Vlak je seveda nabito poln. Zdi se ti, da vesoljna Jugoslavija potuje. Dolenjske ženske so v vlaku zelo zgovorne; vročina je neznoša; zunaj po polju je suša, tu pa tam vidiš lepe naše ženičice pri delu;

večer pada na polje, one pa, ogorele od žarečega solca, polagajo zadnje snopce v kopice. Tam se je že pojavil oratar, da bi zoral za ajdo. Zemlja je suha in trda, da je skoraj ni mogoče s plugom načeti. Sredi polja in gozdov se vlečejo lepe bele dolenske ceste. Pozdravljene, drage znanke naše! Zasanaš se nehote v preteklost.

Toda tam pri oknu sedi debel Amerikanec, ki se ravnokar vrača iz Amerike. Z mogočnim glasom razlaga vsem potnikom, da je v Ameriki zdaj slabo, da ni dela, še huje pa je, ker je zdaj tam velika vročina in da se ne sme piti. Zakoni so strogi in težko je kje skrivati priti do pijače.

Njemu se zdi to velika krivica in blagruje Jugoslavijo, kjer sme človek piti, kar hoče in kolikor hoče. Tudi v Franciji in v Italiji, — pravi — je dobra pijača.

Ženske se čudijo, da so Amerikanci tako čudni ljudje, da ne privoščijo človeku okrepčila. Amerikancem pa pripoveduje z mogočnim glasom, da se vrača zato mnogo ljudi iz Amerike v stari kraj. Mnogi gredo tudi tja, pa ne sprejmejo vseh; tudi pravi, da v Ameriki Italijanov ne marajo, kar vzbudi v vsem vozu veliko navdušenje. Amerikancem razlaga, da je v Ameriki sicer dobro življenje, ker je tam za vsako stvar stvarna in se vse po ceni dobi. Tako bo treba napraviti tudi v Jugoslaviji. Mlad fant, ki je bil med vojno v Sibiriji, meni, da bo Sibirija druga

Amerika. Na to razlaga Amerikanec, kako velika je Amerika: ena poslušalka je med tem od vročine zaspala; tudi z Amerikanca teče pot kurkuma.

Pri neki postaji nastane pri izhodu taka gneča, da hoče nekdo skočiti skozi okno. Pri tem bi bil skoraj razbil žipo. Amerikancem se jezi, zakaj so Dolenjci tako nerodni: pravi, da ni tako nerodnega naroda na svetu. V Ameriki gre urno, gladko, pa je toliko ljudi, da ima eno mesto več bivalcev kakor vsa Kranjska dežela. Ženice se tej stvari zelo začudijo. Amerikancem pripoveduje, da je Ljubljana taka kot je bila, samo prašina in umazana je še bolj, kot je bila prej. Pariz — pravi — je najlepše mesto, kar jih je videl.

V tem pride pogovor na vojno in Amerikanec razlaga, da bi bili brez Amerike Nemci zmagali. Tudi drugi so tega mnenja. Pogovor o tem je prav zanimiv.

Med tem sta vstopila dva Dalmatince — krošnjara. Prostrata ni, da bi se vesela. Pa Dalmatince je skromna duša in je zadovoljen, če se sme le malo nasloniti, ker je sicer težko držati oni kož z raznimi predmeti pred seboj. Prost torej očanca, ki se je bil zaradi vročine precej na široko razkoračil, naj mu da malo prostora. Očanec pravi, da ne more. Dalmatince pravi, da more. Iz tega nastane prepir med Kranjci in Dalmatinci.

Amerikancem dokazuje, da naši ljudje prav nič ne znajo spoštovati tu-

jega človeka; med tem pa so se možakarji že pomirili. Dalmatince je sedel poleg očanca in kmalu na to sta že barantala za listnico.

Tako smo se vozili do Novega mesta. Med tem je padel mrak in tudi vročina je malo pojenjala. Voz se je skoraj izpraznil; vse je odšlo: Amerikanec možakarji in Dalmatince. Komaj smo ugotovili dobiti v restavraciji malo prigrizka, že je hitel naš vlak naprej. Dolenjci se sicer očita počasnost, na postajah se pa precej uren.

Vozimo se preko počasne Krke naprej po znanih krajih tostran Gorjancev; zunaj je lepa mesečna noč: vse si v nji oddihuje od velike dneve vročine. Ozorji, predori, postaje. Končne se zasveti pred nami: Bela Krajina. Kako lepo leži v jasni mesečini! Vlak leze počasi od postaje do postaje proti Metliki. Na neki postaji nastane nemir. Pravi, da je nekdo padel iz vlaka. Bog ve, kdo je bil! Pa vlak gre naprej: kaj je eno življenje v tem vednem popotovanju za svet!

V Metliki stojimo precej dolgo. Spominimo se prvih časov po prevratu, ko je bilo tako težko priti preko Kolpe. Sedaj je zveza stalna. Vlak zadržuje preko mosta, pod nami zašumi Kolpa in nas spremlja nekaj časa.

Pokrajina lepa, gričasta. Naenkrat se izza ovinka zasvetijo temne konture starega gradu, ki se dviga na skali nad reko. Ozalji! Spominimo se Zrinjskih in naše narodne tragedije. Za Ozliem yodi

proga po široki ravnini, ki nam kaže znano hrvatsko pokrajino. Vrhov Gorjancev in njihovi odraški ostajajo daleč za nami in se nam kažejo skozi mesečno noč v modrih barvah.

Ravan je mirna in tiha. Tuintam obstanemo na mali postajici. Nekaj gospod iz Karlovca pravi, da je teh postajic dovet in devetdeset. Končno se zasvetijo luč v daljavi: Karlovac!

Ura je ravno polnoč. Do zagrebškega vlaka je četrta ure. Hitimo v restavracijo, kjer skušamo dobiti pivo. Naval je velik, postrežba slaba, pivo drago. Naše kolodvorske restavracije bolje poskrbe za potnike.

Kmalu pridrda vlak iz Zagreba. V vagonih je tema. Željni potniki gledajo skozi okna. Kinejo se v vozove. Kamor pridemo, »sve bežeovano«. Končno najdemo sedež za silo. Vlak vozi skozi zgodovinske kraje, ki jih je tako lepo popisal hrvatski zgodovinar Lopašić v knjigi »Oko Kupe i Korane«. Tu je bila vojna granica in gradovi in trdnjave so se vrstile po gričih.

Na vsaki postaji hite potniki natakati vode v steklenice. Čas poteka počasi. Vozimo se že dolgo, ura je šele dva čez polnoč. V Omišlju stojimo nekaj minut. Pod zatvoro pred peronom so nam odprli studenec in voda bruhla navzgor. Vse se gneto, naliva, pije. Nato zopet nadaljujemo svojo pot po krasni Liki. V daljavi se zopet pokažejo naše kočevske gore; temne so in visoke, kakor da skrivajo za seboj poseben svet.

telji po vseh jugoslovanskih deželah se namreč naenkrat boje za svojo kožo, se sramujejo svojih volilcev in somišljenikov ter zvrčajo odgovornost za komunistične zločine — drug na drugega. Odkreajo se vsake zveze s svojimi pristajši, ki z revolverjem in z bombo izvajajo v praksi teorijo, naloge in načrte svojega komunističnega vodstva, svojih učiteljev in inspiratorjev.

Se minuli mesec so govorili in pisali komunistični voditelji, da je treba dosednji družabni red in vladni sistem uničiti ter pripomoči proletariatu do absolutne moči. Učili so svoje somišljenike, da je treba storiti vse, da se dosednji red v državi in v človeški družbi sploh radikalno spremeni, pa makar z največjimi žrtvami. Široke mase so napeljevali z nezadovoljstvom z vladajočimi razmerami ter so begali notorične lenuhe, alkoholike, omejene žene in otroke, sodrgo brez kulture duha in srca na upornost in borbo. Zdaj, ko so nekateri zbeganci hoteli pospešiti srečnosno zavladaletje proletariata z bombami in revolverji v nadi, da se potem nemudoma začne komunistično carstvo z vsemi blaženstvi in užiki brez dela in muke, brez zakonov, brez etike in morala, — zdaj se odkreajo starši svojih otrok in zbrani komunistični poslanci se odkreajo svojih pristajšev, volilcev in praktičnih izvrševalcev njihovih teorij in nauk!

Zares, komunistični voditelji niso le zločinci, nego tudi klavnerski strahopetci. Njih mojstri v Moskvi, na Dunaju in v Pešti se jih morajo sramovati.

Ustavotvorna skupščina, oziroma njen zakonodajni odsek razpravlja zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Zopet je komunistični Kacserović izjavil, da ni bil komunistični poslanec klub absolutno nič udeležen pri vseh terorističnih komplotih in atentatih itd. Toda minister Pribičević mu je na podlagi aktov dokazal, da so komunistični voditelji dosledno in javno govorili, da hočejo »preobraziti človeštvo in državni red s krvavo borbo in diktaturo«. Na kongresu v Vukovaru so govorili voditelji komunistov, da se more samo s krvavo revolucijo in samo z diktaturo priti do ustvaritve pravičnega reda v Jugoslaviji. Ze samo pojem diktature proletariata, je rekel minister Pribičević, pomenja krvavo revolucijo, ker do diktature proletariata ne more priti drugim potom, kakor z revolucijo. Ako se sklicujejo komunisti na Marxa, ki je učil, da prinaša vsak atentat še hušjo reakcijo in ako trdijo komunisti, da so kot pravi marxisti vedno obojevali vsak teror, se mora nasprotno reči, da Marx ni proglašal nobene diktature proletariata ter da ni v njegovih delih najti ničesar, na kar bi se

mogli sklicevati jugoslovanski komunisti, ki imajo po ruskem, boljševičkem vzgledu na svojem programu svojo diktaturo proletariata. »Pričakoval sem,« je dejal minister Pribičević, »da bo poslanec Kacserović izjavil, da komunistična stranka noče z nasiljem doseči izpremembe državnega reda, temveč da se bo potezala za tako spremembo le s postavnim bojem; pričakoval sem, da poslanec Kacserović v dokaz temu pred vso javnostjo in zakonodajnim odsekom glasoval za ta zakonski načrt, naporen samo proti onim, ki so za nasilne spremembe. Novi zakon bo dajal zaščito mirnemu in rednemu načinu izpremembe v družabnem redu. Poslanec Kacserović bi moral za ta zakonski načrt glasovati. Toda izjavil se je proti poostitvi kazenskega zakona za pobujanje terorističnih organizacij anarhistov in komunistične propagande. Mi smo v svojo ustavo uvedli režim, ki zahteva spoštovanje organizacije in predvsem splošne volilne pravice. V Belgiji se uporablja tak zakon o pobujanju anarhizma že od leta 1908. In tudi prvi član našega zakona ni nič drugega kakor prepla ameriškega zakona.«

Kar je izjavil minister Pribičević v Beogradu, je istočasno izjavil v Ljubljani poslanec Reiser, ki je dejal: »Novi zakon v varstvo države in državljanov ne bo oviral prav nikogar v poštenem delu in v poštenem govoru, nego bo ščitil poštenje, red in mir. Tak zakon pa ni reakcionaren, ker si ga žele vsi Jugoslovani, ki imajo vest in čast.«

Vzlic temu smo prepričani, da bodo zopet kričali naši opozicijski listi, da se godi v zakonodajnem odseku nasilstvo nad svobodo in demokratizmom. Razpad komunistične stranke in beg njenih voditeljev po vseh jugoslovanskih deželah pa je najvidnejši dokaz, kako se komunistični pristajši in njih voditelji v polni meri zavedajo, da je komunistizem zašel na pota zločinov in sramote. Ladjia se potapljajo in podgane beže. To uvidevajo tudi ljubljanski komunisti, čijih voditelj nam je poslal izjavo, ki se glasi:

Ker so se po poročilih v listih v Srbiji in na Hrvaškem vrinili v komunistično stranko neodgovorni elementi, ki s svojim, načelom komunizma naravnost nasprotujočim delovanjem stranko onečašajo, izjavljam, da nočem imeti od današnjega dne naprej nobenega stika več s stranko in da bi iz nje tudi formalno izstopil, če bi stranka v Sloveniji še poslovala.

Ljubljana, dne 29. julija 1921.

Podpis: Ljudevit Vencelj.

Politične vesti.

— **Shodi demokratske stranke.** Za sedaj na Stajerskem napovedani shodi jugoslovanske demokratske stranke odpadejo, ker je minister dr. Kukuljević umrlo zadržan v Beogradu.

— **Stojan Protić v Mariboru.** Iz Maribora nam javljajo: Stojan Protić pride prihodnje dni v Maribor. Potem pa z avtom v Prekmurje.

— **Izročitev Sime Markovića.** Beograd, 29. julija. Ker je zapleten v afero atentata na regenta večje število oseb, ki se nahaja v tem času v inozemstvu, bo zahtevala vlada diplomatsko, da se il dotične osebe izroče. Izročitev dr. Sime Markovića se bo zahtevala še danes. Kakor znano, je glavni komunistični vodja sedaj v Moskvi.

— **Madžarska teroristična organizacija proti Jugoslaviji.** Zagrebška »Riječ« javlja iz dobro poučenih virov, da pripravila madžarska vlada organizacijo terorističnih čet, ki bi imele začeti akcijo v naši državi s tem, da bi vršile atentate na regenta, ministrskega predsednika, bana dr. Tomljenovića in druge. Vodja te organizacije je zločinski Gliardi, ki prelema madžarski denar in z njim nabira bivše madžarske rdeče čete za to akcijo.

— **Razmejitve med Avstrijo in Madžarsko.** Razmejitveni odsek za Avstrijo in Madžarsko (polkovnik Graven

za Anglijo, major Jocard za Francijo, major Calma za Italijo in polkovnik Jamaguči za Japonsko) se je 29. t. m. ob prisotnosti avstrijskega delegata, ministrskega svetnika Neugebaura in madžarskega delegata polkovnika Keresztesa sestal k ustanovitvi sedli v Gradcu.

— **Italija in francosko-poljska zveza.** »Paese« piše: Pred štirinajstimi dnevi je padel usodepolni kabinet Giolitti - Sforza toda še vedno pokriva tajnost naše odnose s Francijo. Francija je sklenila s Poljsko zvezo, ki je eden najbližjih in najstirnnejših, kar jih pozna diplomatska zgodovina. Na podlagi te konvencije mora vzdrževati Poljska 600.000 vojakov pod poveljstvom generala Nissela, čefa francoske vojne misije v Varšavi. Poljska je postala s to konvencijo vojaški vazal Francije, kateri mora Poljska dobavljati bele čete, kakor ji dobavljajo kolonije črne. Famosna poljska vstaja je francosko delo. To je jasno. Kar je nerazumljivega in skrivnostnega, pa se pričenja s politiko italijanske vlade. Giolitti in Sforza sta do zadnjega trenutka podpirala Francijo v gornjelezijskem opranjanju in se upirala Angliji, ki se bori proti vedno večji francoski ekspanzivnosti. Ali je Francija dela zato Italiji Tunis, Korziko in Ni-

Nemec je vesel, da sploh z njim kdo govori in začne hvaliti Avstrijo; posebno se mu zdi važno, da je armada odpravljena. Naš vojak mu nekaj časa pritrjuje, kajti že od leta 1916. nosi vojaško suknjo. Ko pa skuša Nemec dokazati, da bo povsod prišlo do tega, mu pravi naš vojak: »To je vse res, ampak zato tudi vaša krona nima nikake veljave...« Kmalu nato je Nemec zaspal in vojak tudi. Vsi ljudje po teh krajih od Metlike pa do morja govore čudno hrvaško-slovensko mešanico. Naravno je, da se vsi prav dobro razumejo. Prevladuje izgovorjava na »le«, kar je baže napočno.

Imena postaj so nam tuja in neznan (Delnice, Lokve itd.), saj jih slišimo morda prvič v življenju, kajti prej nam je bila liška železnica oddaljena. Zgradili so jo Madžari, da so zvezali Reko z Budimpešto. Če pomislimo, kje je Karlovac od Reke in kje je Zagreb od Karlovca in kje je Budimpešta od Zagreba — potem se moramo čuditi madžarski spretnosti, ki je znala preko vsega tega jugoslovanskega sveta madžarizirati Reko.

Mi bi se v tem oziru lahko marsičesa od tujih naučili. Dan vstaja izza gor, pokrajina postaja bolj in bolj peščena in skalovita. Biljamo se morju. Po potih se že kažejo žene, ki hite z blagom po kamenitih potih na kolodvor in od tam po bližnjicah k morju. Kmalu se zjasni pred nami in — izza skal se pokaže sinje inziranje morja.

no? Stalište Italije bo odločilno. Ako bosta Bonomi in Torretta podpirala Francijo, potem morata Italiji razjasniti, iz katerih vzrokov zavajata državo v politiko, ki bo vplivala na našo in Evrope usodo.

— **Nov moment v gornjelezijskem vprašanju.** »Petit Parisien« poroča, da je angleško - italijanski predlog, po katerem naj bi se gornjelezijsko ozemlje razdelilo med Poljako in Nemčijo, definitivno propadel.

— **Program daniški socijalnih demokratov.** 25. t. m. je praznovala daniška socijalna demokracija svoj 50letni jubilej. Na proslavi je izjavil vodja socijalnih demokratov Dauning med drugim: Ne z nasiljem, ampak s poštenim delom smo prišli do današnjega dne. Z istimi sredstvi hočemo delovati tudi v bodoče, dokler ne izvojemo zmage delavstvu. Politični osvoboditelj mora slediti gospodarska. Smo proti kapitalističnemu družbanemu redu in proti zaslombi, ki sta je naša kapitalizem in militarizem. V par mesecih se prične v našem parlamentu boj za odpravo militarizma.

— **Obletnica Jauresove smrti.** Iz Pariza poročajo, da namerava francosko delavstvo slovesno proslaviti sedmo obletnico umora Jauresa. »Liberte« protestira da bi se udeležil proslave nemški socijalist Crispian.

— **Hardingova politika.** Predsednik Harding ima skrb, težkoče in borbe s kongresom, kakor jih je imel predsednik Wilson in drugi prejšnji predsedniki. Kongres je jako slab, delavstvo je nezadovoljno z republikansko vlado, ki je odgovorna tudi za brezposelnost, ali kongres ne ukrene ničesar proti tej krizi. Narod želi, da bi se znižali volilni davki in da bi ponehala draginja. Kongres pa teh stvari ne upošteva. K predsedniku prihajajo z vseh strani dežele protesti, ker kongres absolutno ničesar ne ukrene. Harding hoče torej: ali naj kongres izvrši, kar je on priporočil, ali pa naj prevzame odgovornost za položaj v deželi. Harding je imenoval čikaškega bankirja Charla Davesa za ravnatelja vseh vladnih računskih uradov. Njegova naloga je dobiti informacije pri vladnih oddelkih. Koliko stane ta in ona stvar in ali je res potreba toliko in toliko vladnih izdatkov. Njegova dolžnost je, predložiti predsedniku proračun, koliko država v resnici potrebuje in izključiti vse nepotrebne stroške. Kmalu na to se je zgodilo prvič v zgodovini Združenih držav, da je predsednik politikal k sebi vseh 500 načelnikov raznih vladnih uradov in Daves je v obširnem govoru razlagal, kako morajo biti pri stroških previdni in kako morajo hraniti. Daves bo nadziral vse urade natančno tako, da se noben cent ne bo po nepotrebnem izdal.

— **Nova prostozidarska loža v Nemčiji.** V Nürnbergu se je ustanovila nova prostozidarska loža s imenom »Zveza pri vzhajajočem solncu«, ki je po izjavi nemške zveze velikih lož v stikih s francoskimi prostozidarji. Nemška zveza velikih lož je namreč na svoji skupščini v Hamburgu izjavila, da ni v nobenem odnosu z novo ustanovljeno ložo v Nürnbergu, ki je v času največjega ponižanja Nemčije v stikih s francoskim prostozidarstvom, kar se nikakor ne more ujemati s patriotizmom v nemški zvezi velikih lož zedinjenih nemških prostozidarjev.

— **Dober začetek!** Te dni je došel v Pariz novi ameriški poslanik Myron T. Herrick, ki je izjavil glavnemu uradniku »Matinac«, da sta Amerika in Francija enih misli in da upa še na nadaljnjo medsebojno prijateljstvo. Herrick je rekel med drugim: Naša naroda sicer ne govori istega jezika, toda oba sta enih misli. Ni treba, da govorimo, zaostajamo, da se razumemo!

— **Vprašanje Gornje Slezije.** »Daily Chronicle« piše, da se mora vrhovni svet nujno sestati in kočnovljivo rešiti vprašanje pripadnosti Gor. Slezije, kjer vlada le navidezno mir, v resnici pa velika vznemirjenost. Ako bi o tem vprašanju odločevala nameravana komisija strokovnjakov, ne bo prišlo do nobenega sporazuma. Gornjelezijsko vprašanje mora rešiti le vrhovni svet.

Pravijo, da je to eden najlepših razgledov za potnika in da prekaša pogled pri Nabrežini. Res je s postaje Plase, kamor smo prispeli. Lepo videti ves kvartirski zaliv, tli pod nami leže naša primorska kopališča in pristanišča. Bakar, Kraljevica itd. po skalnem pobočju so raztresene male naselbine; tam v morju se kaže otok Krk s svojimi rjavimi bregovi in južno od njega se kažejo v nerazločnih barvah kvartirski otoki; na zapadu se vidi naša uboga Istra s svojo Učko goro, kakor da bi nas pozdravljala preko morja: tako mala razdalja in vendar taka razlika: tam suženjstvo in tu svoboda.

Z nekako boleštvu v srcu gledamo ono lepo obal in glej, kakor sanje v sinjem jutru se sveti v zalivu Opatica in poleg nje Reka. Lahna megla pokriva morje, da se ti zdi, kakor da je vsa slika nekakaj vizija v zraku. Toda ne — to je v resnici Reka in poleg nje Sušak. Zdi se nam, kot da bi iz daljave gledali na fronto. Tam se bje boi za naš dostop na morje. En sam pogled nam kaže, da mora biti zmaga prej ali slej naša. Toda danes nam je to samo obljubljena dežela: gledamo z višav, vanjo pa ne pojdemo.

V malem zalivu leži Bakar, naša sedanja luka. Vlak se pomiče po strmih serpentinah navzdol. Kolesa škripljejo. Po dolgih ovinkih se spuščamo k morju. Se ena postaja. Vse sloni na oknih in gleda na naše morje pred seboj. Vsa utrujenost od nočne vožnje nas mine pri tem pogledu.

Iz naše kraljevine.

— **Komunisti - novinarji izključeni iz Novinarskega Uruženja.** Beograd, 29. julija. Novinarsko Uruženje sekcija Beograd je izključilo iz društva vse novinarje komunističnega mišljenja. Pozvani so ostali, ki so povodom sarajevskega kongresa izstopili iz društva, da zopet vstopijo. Tajnik centralnega odbora, komunist Pijade je odložil svoje funkcije.

— **Arretiran izziavač.** Zemun, 29. julija. (Izvirno.) Zemunsko prebivalstvo je danes priredilo na Zimnem trgu velikansko manifestacijo in protestni shod proti komunistom. Govorili so poslanci dr. Popović, dr. Janjić in Gjinin Jasar, musliman iz južne Srbije. Sprejeta je bila slična resolucija, kakor na nedeljskem shodu v Beogradu. Po shodu je bil obhod po mestu. Manifestantom je začel pred svojo hišo zajedničar dr. Bertić klicati: »Doli Srbija!« Zaradi tega izzivanja so nekateri skušali vdreti v stanovanje, kar pa je policija pravčasno zabranila. Dr. Bertić je bil pozneje aretiran in oveden v beograjske zapore.

— **Najdrznejši vlomilec in tolovaj Jugoslavije.** Zagreb, 29. julija. Danes je bil z Reke v zagrebske policijske zapore pripeljan največji vlomilec in tolovaj Jugoslavije Vladimir Novak, ki ima za seboj naravnost kinematografsko zgodovino. Novak je izvršil tatvine oziroma vlom za dva milijona kron. Pred tremi meseci ga je bil neki stražnik prijel v kinematografu, a mu je na ulici med metežem in bojem utekel. Na Reki ga je ob 12. ponoči aretiralo sedem detektivov z revolverjem v roki. Odpeljali so ga v Zagreb v spremstvu orožnikov in dvanajstih detektivov, povsem uklenjenega. Kakor sedaj drzni vlomilec pripoveduje, je po zadnjem begu živel najprej v Baniluki pri trapistih v samostanu za hlapca. Od tam je enkrat prišel pozneje v Ljubljano, kjer je zelo veselo in dobro »lumpal«. Iz Ljubljane je napravil tudi majhen skok v Zagreb in od tam na Reko, kjer ga je moral najbrž izdati kak njegov kompanjon.

Neodrešena domovina.

— **O posojilnici na Slapu pri Vipavi** smo priobčili 17. t. m. vest, da je podpisala na pritisk njenega glavnega upravitelja, nadučitelja Frana Puncoha pol milijona lir italijanskega državnega posojila. To zadavno nam pošilja »Zadružna Zveza v Trstu« pojasnilo, v katerem pravi, da se je vršila zamenjava kron na zasedenem ozemlju v dveh obrokih, in sicer leta 1919. za 100 K 40 lir in leta 1920 se je doplačalo za vsakih 100 K 20 lir, in sicer zneski nad 5000 lir izključno le v državnih vrednostnih papirjih. Tega 20% doplačila ni bilo deležno vse ljudstvo na zasedenem ozemlju, izuzete so bile osebe in zavodi bivše Kranjske in Liburnije. Ker je bilo ravno v času prvega izplačevanja 20% doplačila razpisano šesto državno ital. posojilo, je ministrstvo dovolilo, da se izplača 20% povešek tudi osebam in zavodom bivše Kranjske in Liburnije, ako podpisajo za isti znesek (20% povešek) državno posojilo. Te ugodnosti se je poslužila med drugimi tudi posojilnica na Slapu, ki je s podpisom državnega posojila dobila takoj 20% doplačilo, do čim bi drugače doplačila mogoče sploh ne bila dobila, ali pa šele dve leti pozneje. Postopanje slapske posojilnice je bilo torej z narodno gospodarskega vidika edino pravilno in vsak napad na njo in njenega predsednika je neopravičen.

— **Opcija »Piccolo«** poroča, da je tržaški magistrat dobil od gen.

civ. komisarjata nalog, naj sprejema tudi nadalje opcijske izjave, čeprav je rok potekel že 15. julija. Te izjave si zabeležujejo v posebnem seznamu. To je odredeno z ozirom na rapalsko pogodbo in na posebnih dogovorih, ki je imajo slediti. Važna je tudi nastopna interpretacija s strani centralnega urada: Oni ki sicer niso rojeni v mejah Julijske Benečije, pa so pristojni v to deželo od rojstva dalje (n. pr. če je kdo rojen v Ljubljani, pa je pristojen po očetu takoj z rojstvom v kako občino Julijske Benečije) dosežejo italijansko državljanstvo de jure, to je, brez drugega.

— **Vojaški nabori v novih provincah.** Razširila se je bila vest, da se bodo vršili vojaški nabori v novih provincah začetkom januarja 1922. Sedaj pa se iz uradne strani ta vest demontira in dostavlja, da se naborni načrt šele proučava in torej še ni ničesar določenega.

— **Na mesečnem semnju v Sezani** t. m. je bilo 420 konj, 530 goved, 370 prašičev in 27 drobnice. Na splošno se je opazalo, da se cene živini jako padle. Plaćevalo se je n. pr. za prvovrstno goved lir 4.20 kg žive vage, za drugovrstno lir 3.80 in tretjevrstno lir 3.30. Kupčija ni bila posebno živahna.

— **Sokol v Idriji** priredi jutri tekmo in javen nastop. Udeležbo se tudi društva iz okolice. Javna telovadba bo ob 4. popoldne na starem šolskem trgu.

Prekmurje. Ožtlojeni spomini.

Od 11. na 12. avgusta 1919. ponoči je počela na višje povelje prodirati jugoslovanska armada na celi črti preko nekdanje meje med Avstrijo in Ogrsko v Prekmurje. Noč je bila jasna, mesec je razsvetljeval prekmurske poljane, da je bilo videti kakor podnevi. Počasi se je pomikala ena naših glavnih armadij po glavni cesti, ki vodi iz Gornje Radgone v Mursko Sobotu. Armadica je bila sestavljena iz bataljona pehote, dveh čet prostovoljcev (eno so tvorili Dalmatinci, drugi Primorci), ljubljanske topniške in 3 mariborskih havbičnih baterij; enega oddelka strojnih pušk, enega eskadrona kavalerie, enega oddelka telefonistov in vsega, kar še k taki armadiji pripada. Po bojnem predpisu in vedno pripravljena se razviti v rojno črto se je pomikala proti Murski Soboti. Cerkevni stolpi so se že pomalem jeli opazati v jutranji zarji tam daleč na obzorju. Kavalerija je švigala sem in tja daleč pred armadico in je tako nenadoma obsegla periferijo Murske Sobot, da se del madžarske boljševiške armade niso imeli časa postaviti v bran, ampak so še napol speč pobrali šila n kopita ter jo vdrli proti osrčju Madžarske. Armadica je prispela okoli pol 10. dopoldne tik pred Mursko Sobotu, se tam ustavila in odpodila. Kmalu na to je prišlo povelje: 1. ljubljanska baterija naprijed, a za njo čet prostovoljcev, Dalmatincev. Sledilo je povelje: Jaši, posjedaj — naprijed — marš! In baterija je krenila v Mursko Sobotu, četica za njo, a potem dalje v Rakican, kjer se je ustavila in zavzela svojo novo postojanko.

Ljudstvo je pozdravljalo osvoboditelje s solzami v očeh, da, videl sem ljudi, ki so se od veselja na zemljo metali. Naš prekmurski narod nas je sprejel z odprtimi rokami, blagoslavljajoč uro, ko smo prekoračili nekdanje meje in ga osvobodili tisočletnega jarma.

Bližal se je dan 17. avgusta 1919., za kateri dan je bil napovedan prihod vladnega komisarja, oziroma guvernerja za Prekmurje, g. okr. glavarja Laimšiča. Kake priprave, kakšno veselje! Vse je bilo v najsvečanem razpoloženju. Domačini vsi v svečanih oblekah; dekleta belo oblečene in ovite z narodnimi trakovi, a mladeniči v narodnih nošah na krasno okrašenih konjih. Vse je drlo

šče v Bakru. Zaliv je precej dolg in ozek: Bakar leži lepo amfiteatralno v kotu nad njim. Nekaj ljudi čaka na potnike. Cesta je prašna, pot lije nam curkoma po licu — ko se ozremo po bregu navzgor — se čudimo, da smo prešli to strmino.

Dva parnika stojita ob bregu: »Sloboda« vozi na Split, »Nehaj« na Rab. A kje je parnik na Baško? Ne gre danes. Seje v četrtak. Danes je torek. Kaj storiti? Neki znanci gredo na Krk. Toda od tam ne gre drugi dan noben parnik na Baško. Z Raba pa vozi naš parnik jutri naravnost tja. Torej grem na Rab. Samo da sem na ladji.

Zdaj šele prično prihajati vozovi z našimi sopotniki. Prah leži na debelo na njih. Vse je prašno in utrujeno. Komaj čakamo, da odrinemo, da zapustimo te vroče skale.

Bakar se zadnji čas pripravila za bodočnost. Zidajo se hoteli itd. Promet je zdobil kamenite ceste v prah. Zato potniki neradi ostajajo tu.

Sredi zaliva se dviga ogromen parnik z imenom: »Jugosloven« prvi. Ta »Jugosloven« je razveselil pojav. Sicer se zdi, da še ni dodelan, a zdelo se nam je, da predstavlja pred nami našo mlado pomorsko silo. Oblubili smo ga in smo zavili k naši prvi postaji: Kraljevici.

Kraljevica je pri nas dobro znana in je menda tudi letos dobro obiskana. Pustili smo tam nekaj potnikov, potem pa smo zavili navzdol ob otoku Krku. Pokreplal sem se z dalmatinskimi vlinom in sem se prepustil veselim mislim.

Spomnimo se na novo zvezo Kočevje - Brod - Moravice in si ne želimo ničesar drugega, kakor da bi jo čim prej napravili, to novo progno, pa naj bo po Kajfeževem, Svajgerjevem ali pa po kakem drugem načrtu. Samo, da bi bila čim prej gotova! Pripranila bi nam več kot polovico te nepriljetne vožnje.

Srbske Moravice. V restavraciji prodaja žid slivovko. Pokreplamo se za silo in gremo zopet naprej. Mesec spremlja našo pot in razsvetljuje temne gozdne planjave. Kmalu po tretji uri se začneja svitliti. Na vzhodu vstaja dan in veseli smo, da smo prestali to kratko in vendar neskončno dolgo noč.

Proga vodi po visokih gorskih krajih, ki sporej spominjajo na naše planine. Toda, to je Kras, ki je tu in tam še dobro porasel. Kosci kose po ogradah okoli proge. Lesa je povsod mnogo. Kosce Nikola, ki se vozi z nami že iz Karlovca, gre v te kraje na košnio. »Kaj boš kosil po teh skalah« pravi nekdo. Nikola pa sloni na kosi in dremleje. »E, dobro je«, pravi.

Neki Nemec se razgovarja z našim vojakom. Pogovor se suče okrog Reke. Italijani so baše metali bombe na Sušak. Neke ženska ugovarja, da to niso pravi Italijani, ampak Kranjci in drugi, ki z Italijani drže. Njena sosedja ji ugovarja. Ona je s Sušaka in popisule divjanje Italijanov. Naš vojak pravi, da bo mo imeli tega kmalu dovolj in razlaga o tem tudi Nemcu po nemško, kajti naš vojak je bil pri Santiagu v južnoafriškoli ofenzivi in se je naučil toliko nemščine.

proti Belfincem, kjer je bil slavnostni sprejem težko pričakovane prvega jugoslovenskega dostojanstvenika. Pri maši, ki se je brala na prostem pred beltskim cerkvijo, je bilo navzočega nad 15.000 prekmurjskega ljudstva: vsem so bile rosne oči od veselja, a ko so nastopili govorniki, bilo jih je 14, tudi malo malenkost, tedaj je to dobro ljudstvo ihtelo od radosti. Nastopili so pristaši raznih strank, eden je več obljubil kakor drugi, a ljudstvo ni prošlo za obljube, ampak je bilo veselo, da je svobodno med brati.

Kavno te dni sta minuli od tedaj 2 leti. Usoda me je porinila zopet v Prekmurje, kjer iščem ljudstvo, katero sem zapustil pred dvema leti. Najdem veselo ljudi, tudi so zadovoljni, a pripovedujejo mi stvari, katere so v teku dveh let doživeli, ki bi bile prav lahko izostale, če bi se v Prekmurju nahajalo uradništvo, ki bi se zavedalo, da je ono radi ljudstva, in ne ljudstvo radi njih. Vzlic temu naš narod upa na boljše čase, ker se zaveda, da se pač takoj ni moglo ukreniti kakor bi ljudstvo hotelo, ker so se vlade vedno menjavale, a ž njimi tudi sistem. Sedaj pa to ljudstvo pričakuje od vlade, da ukrene po možnosti vse potrebno, da se stanje prekmurjskega ljudstva olajša. Ljudstvo je tudi za to, da vlada brezobzirno nastopi proti onim, ki tu rujejo proti državi.

Obšinski tajniki. Nedavno je končal kurz kompetentov za tajništvo mesta širom Prekmurja. S tem je vladi dovoljno obšinskih tajnikov na razpolago; le želiti bi bilo, ali prav v vsakem pogledu, da vlada sedaj nemudoma razpiše natečaj za poedine občine. Skrajni čas je že, da začne tudi v Prekmurju občine redno funkcionirati.

Prekmurjsko učiteljstvo. Ogromno število prevzetih madžarskih učiteljev izvršuje v Prekmurju učiteljsko službo nemoteno dalje vzlic temu, da ne poznajo pravilno niti dialekt, kaj se pismeno slovenščino. Ti ljudje tvorijo steber madžarstva. Da ne delajo v interesu države, ki jih hrani, se pač razume. Vsekakor bi bilo potrebno, da naš kompetentne oblasti tudi v tem pogledu ukreduje vse, da se bo od sedaj dalje našo prekmurjsko mladino vzgajalo v državnem duhu.

Prometne zveze. Naše novine v srečnejšem delu države se naravnost kosajo, katera bo več poročala o ugodnih avtomobilnih zvezah v Prekmurju. V resnici pa teh zvez nimamo in jih še prav dolgo ne bomo imeli, če se za stvar ne bo zavzela državna uprava. Kaj nam pomagajo vsi avtomobili, šoferji in bencin, kar vse se baje že tukaj nahaja, če se vse to v korist ljudstva ne premika! Po našem mnenju naj da državna uprava koncesijo oni družbi, ki nudi jamstvo za vzdrževanje rednega prometa, ki pa s cenami ne bo onemogočila uporabe prometnih sredstev. Dobi naj odgovarjajočo državno podporo vsaj za toliko časa, da se uredi redni promet na že dovoljeni projektirani železnici Ormož, Ljutomer — Murska Sobota. Prometne razmere, ki vladajo sedaj tukaj, so nesnosne. V dokaz nam služi zopet dejstvo, da smo v Murski Soboti zvedeli za atentat na ministra Draškovića, ki se je izvršil 20. julija dopoldne, šele 23. julija pozno popoldne. To suho dejstvo govori menda dovolj jasno o nujni potrebi redne zveze Prekmurje z ostalo državo.

Sestanek vojnih invalidov. V nedeljo, 24. julija t. l., se je zbralo lepo število vojnih invalidov na terasi hotela pri Kroni v Murski Soboti. Navzoče je pozdravil tajnik tukajšnje JDS g. Tone Vahtar in jim dal potrebna navodila glede ustanovitve »Podružnice vojnih invalidov« za Prekmurje, ki naj potem v zvezi »Splošne org. voj. invalidov« za Slovenijo ukrene potrebno, da pride čim prej tudi v Prekmurje komisija, ki bo določila v Jugoslaviji predpisane prispevke v odgovarjajoči višini poedincem. Vsekakor že danes nujno prosimo kompetentno oblast, naj ukrene potrebno, da pridejo tudi prekmurjski vojni invalidi do svoje podpore oziroma do pravic, ki jim po obstoječem zakonu pripadajo.

Klerikalne hijene. Kakor širrom naše domovine, tako so tudi v Prekmurju klerikali oni protidržavni črv, ki gloda in gloda komaj postavljajoči državni temelji. Vsako najmanjšo stvar zlorabljajo v svoje namene ter hujskajo ljudstvo proti vsemu, kar je poštenemu Jugoslovenu najsvetejšega. S tem podžigajo madžarone k protidržavnemu delu oziroma jim celo direktno in indirektno pomagajo. S satanako rafiniranostjo gojijo med ljudstvom protidržavni duh. Cerkev, prične na spovednice so jim za to delovanje najboljša sredstva. Konstatirati se mora resnici na ljubo, da so med njimi tudi častne izjeme, ki so pa tako redke kakor bele vrane. Na »Sokola« in vse napredne organizacije so že izšli cele golide politične gnojnice, katero zlivajo še nadalje v neomejeni

mnofini. Ta golazen, ki še nikdar ni storila dobrega dela, bluje ogenj in žveplo na ljudi, ki žrtvujejo vse za dobrobit našega naroda. Njihovo glasilo »Novine«, ki jih urejuje znani župnik Jože Klekl, v nesramnosti daleč nadkriljujejo mariborsko »Stražar«, že znano kakor največji svetovni smrad. Potreba bo železne roke, da izruje tem protidržavnim gadom strupene zobe.

Priporočljivo sredstvo. Najbolje sredstvo za vzdrževanje Prekmurja v vzornem državnem stanju je vsekakor uradniški in učiteljski aparat. Ta stan je faktor, ki ga morajo naše oblasti na vsak način upoštevati tedaj, ko premeščajo uradnike in učitelje v Prekmurje. Uradnik in učitelj naj bo v prvi vrsti dober strokovnjak in nič manj vzoren državljani, ki je pripravljen svoj prosti čas vsaj nekoliko posvetiti narodnemu delu izven svojega urada. Ne rečem, da nimamo že takih uradnikov in učiteljev tukaj, a število njih še od daleč ne odgovarja onemu številu, ki nam je absolutno potrebno. Prekmurje naj ne bo prostor, kamor se pošilja uradnike in učitelje kaznjениm potom, ampak prostor, kamor naj se pošilja vzorne uradnike in učitelje v vsakem pogledu, a tem naj se da draginjske doklade, ker brez njih tu izhajati ne morejo. Najbližji čas nam dokaže, da se za razpisana mesta v Prekmurju nihče ne bo potegoval ravno zaradi tega, ker mu je življenje tukaj brez občutnih doklad naravnost nemogoče; poleg tega je obsojen na gotovo širino zemlje, katere brez ogromnih stroškov niti za toliko časa zapustiti ne more, da bi si šel vsaj za kratek čas iskat potrebne razvedrila v kak bližnji kraj. To rodi pri uradništvu in drugih nezadovoljnost in jih tira v melanholijo. Uradniku in učitelju naj se proži prilika, da gre vsaj vsak mesec enkrat med ljudstvo na deželo, da se s ljudstvom spozna in ga v marsikateri zadevi pouči. Potem bo ljudstvo tudi vzlicu, bilo svoje uradnike in učitelje, a obenem bo znalo primerno ceniti tudi vlado in sploh državno upravo. S tem se bo koristilo stvari sploh, in denar, ki ga bo dala vlada v obliki za te kraje prepotrebni draginjskih doklad, ne bo proč vržen. To so sredstva, ki jih naši vladi nujno priporočamo v dosegu ciljev. Obenem naj pa vlada, kakor že omenjeno, takoj vse potrebno ukrene, da bodo imenovani občinski tajniki pri raznih občinskih uravah v Prekmurju. Tudi v tem slučaju bi nujno priporočali izbičnost. Imamo dovolj domačih kompetentov, katerim se bo brez skrbi lahko poverilo ta velevažna mesta. Torej takoj na delo, da česa ne zamudimo!

Železniški promet na progi Murska Sobota — Hodoš. Kakor se čuje, se odpre na ti progi v najkrajšem času osebnih in blagovnih promet. Narod na ti strani Prekmurja z največjim veseljem pozdravlja to vest. S tem bo ustrezno vsaj enemu delu Prekmurja v prometnem pogledu.

Dopisi.

— Iz Velenja nam pišejo: Dopisnik v četrtkovni številki »Slov. Naroda« se čudi, da naši varstveni organi ne slišijo in čutijo protidržavnega hujskanja. Zda se pač kažejo posledice one velike napake, ko se je pustilo izvestno avstrofilsko in nemškutarsko žandarmerijo na svojih mestih ali se jih je kvečjemu premestilo iz enega nemškutarskega gnezda v drugega. Kamor so prišli taki premeščeni žandariji, so bili takoj in so še dandanašnji prijatelji »zatiranih« nemškutarskega zavest, se ni čuditi, kajti ravno v gostilni prejšnjega župana se je zbirala med vojno družba najboljših hajlovska iz vse Šaleške doline. V svobodni Jugoslaviji se je razpasel še komunizem, in ni torej čuda, da se je protidržavno rovarjenje tako močno razpaslo. Kar se pa tiče uhanja delavcev v Nem. Avstrijo, je za nas kar najbolje. Čim več teh propalic in vsake hudobije zmognih ljudi izgine iz naše mile in ljubljenе države, tem bolje za nas. Samo na to je treba paziti, če se to propalice, ko se jim začne tožiti po jugoslovanskem kruhu, sestradane začno vračati v naše kraje, da se jih vzlasti radi vojaške obveznosti pošteno kasnuje in ne posluša nobene prošnje, pa bodisi tudi vložen od kakega klerikalnega ali pa komunističnega poslanca.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Seja zakonodajnega odbora.

Razprava o zakonu za zaščito države končana.

Beograd, 29. jul. (Izv.) Zakonodajni odbor je danes dokončal specialno debato o zakonu za zaščito države in vladni načrt sprejel z malo izpremembo. V vseh političnih krogih je za to sejo vladalo veliko zanimanje. Opažati je v skupščini enodušnost v cilju, da se ubije teror vsake protidržavne in proti pravnemu redu v državi naperjene propagande. Povsod vlada odločnost, da se brani pravni red do skrajnosti in da se država ščiti proti vsem razdiralnim tendencam.

Današnja, peta seja zakonodajnega odbora pod predsedstvom dr. Momčila Ninčiča se je pričela že ob 9. dop. V splošno debato o zakonu je posegel tudi komunist Kosta Novaković, ki je skušal s svojim, drugače mirnim govorom rešiti stranko pred razpadom in razpustom. Novaković je med drugim izjavil: Ta seja je zelo važna, ker nam dometuje debato v plenumu. Vprašanje, ki je na dnevnem redu, je treba vsestransko razpravljati. Komunisti mislijo, da je stanje v državi slabo in da je potrebna sprememba. Govornik vobče polemizira proti govoru ministra Pribičevića ter skuša ovreči Pribičevićev utemeljevanje in sklicevanje na slične zakone tujih držav. Pravi da to utemeljevanje ni opravičeno, ker so zakoni Amerike, Švice in Belgije naperjeni edino proti sindikatom anarhistov, ne pa proti komunistom. Komunisti tega zakona ne morejo sprejeti. Komunistična stranka ne namerava pribriti vlade v svoje roke, da bi se maščevala nad posamezniki. V letih 1910—20. so bile razmere dovolj ugodne za komuniste, toda komunisti niso skušali, da bi napravili državno prevrtačo.

Kosta Novaković je dalje obširno govoril o delovanju in programu komunistične stranke. Kakor ostali komunisti, je tudi on slovesno izjavil, da komunistična stranka nima ničesar skupnega z atentatorji. Povdarjal je dalje, da je tretja internacionala najodločnejše obsodila atentat na regenta. Tretja internacionala je izjavila, da bi vse atentatorje, ki bi pribežali v Rusijo,

jo, prišla in izročila pravici. (Klikt: Sima Marković) Končno je izjavila, da je edini izhod iz sedanje situacije, da se dovoli komunistični stranki legalna borba in akcija, vendar česar bi stranka prevzela vso odgovornost. Glasoval bo proti zakonu.

S tem je bila končana splošna debata, na kar je pričela specialna. K členu 1. je poslanec Kur Begović predlagal nekatere spremembe, ki jih je večina odbora sprejela v načrt zakona. Spremembe se tičejo agitacij proti instituciji vojske.

V ostalem je zakonodajni odbor veliko večino glasov sprejel vse člene, ki jih je vlada zasnovala v načrtu zakona, razen člena 16., ki je bil črtan.

Za poročevalca zakonodajnega odbora v plenumu zakonodajne skupščine je bil nato izvoljen poslanec Kur Begović, ki bo tekom današnjega dneva in noči ukrenil vse potrebno, da bo zakon dotičan in jutri zjutraj izročen poslanecem v skupščino. Seja je bila ob polu 2. zaključena.

— Beograd, 30. julija. (Izvirno.) V političnih krogih je vzbudilo sprejetje zakona za zaščito države splošno povoljno komentarje, ker pričakujejo, da je to prvi korak do konsolidacije države. Zanimivo je, da so za zakon glasovali demokrati, radikalci, zemljoradniki, samostojni kmetje in muslimani. Za zakon je glasovalo 22 poslancev proti 7 komunistom. Zelo zanimiva je bila specialna debata k posameznim členom zakona. Republikanec Gjonović je predlagal k členu 7., da se zabrani tudi vsaka separatistična propaganda, ki stremi za razdelitvijo države.

Najzanimivejša pa je bila debata o členu 19., ki zahteva razveljavljanje mandatov. Proti vladni štiziciji je govoril demokrat P. Angjelić. Za vladni načrt pa zemljoradnik Jovanović in slovenski samostojni kmet Drogenik, ki je z vso odločnostjo izjavil, da se slovenski del ujedinjenega naroda priključuje vladni akciji proti razdiralnim elementom in da zapusti takoj skupščino, če se ne sprejme te točke.

Seja zakonodajnega odbora je bila ob 7. zvečer zaključena.

Gospodarske vesti.

Bodočnost naše trgovine.

Po vojni, pa že tudi med vojno se je ustanovilo vse polno novih trgovin, med temi veliko grosistov. Ne vem, če se bodo vsi ti držali, to pokaže bodočnost. V trgovskih krogih se pa že govori o bodočih polomih. Pred letom in prej so morali hoditi trgovci iz vseh krajev v Ljubljano po blago, ker tudi v Zagrebu niso vsega dobili, kar so potrebovali. Tako je Ljubljana, in le to imam pred vsem v mislih, videla ljudi iz vse Jugoslavije, Banata, Bačke, Bosne itd. Včasih so se kar trgli za blago. Ti trgovci ne bodo vedno hodili sem, ker prvič bodo dobili blago že v Zagrebu in drugih mestih, kjer so se ustanovile že tudi druge veletrgovine, ali pa bodo nabavljali blago direktno. Proces bo isti, kot se je to opazalo v Trstu. Od začetka so rastli grosisti kakor gobe; vsak detajlist, ki je bil agilen in je videl ta naval trgovcev, kateri prej nikoli niso hodili v Trst, je postal čez noč grosist, prodajal samo »ingrosso« ali pa oboje skupaj. Če je imel prostoren lokal, je kmalu dobil polno robe, tudi v komisijo, in si je napravil tisočake.

Prišel je pa čas, ko se je naval poleg: precej teh trgovin je izginilo, ostale so le solidnejše in finančno močnejše, pred vsem stare trgovine. Isti proces bo ali je že prišel tudi v Ljubljano. Manjši trgovec ne bo vedno letal od enega do drugega trgovca in našel pri enem en predmet, pri drugem zopet drugega. Obrnil se bo tja, kjer bo dobil večjo izbiro, da ne bo izgubil preveč časa. V kolikor bo potreba večja, v toliko se bo to bolj udeleževalo. Grosist, če bo hotel uspevati, bo moral biti čim dalje bolj sortiran.

V Ljubljani smo imeli pred vojno velike engross-trgovine. Te trgovine so pošiljale svoje potnike večkrat na leto po Kranjski, Spod. Štajerski, Sp. Koroški, Istri, v Hrvatsko Primorje, Liko, nekoliko tudi v Bosno in Dalmacijo. Danes moramo računati, da se je ta konzum razdelil na več veletrgovin; menda jih bo najmanj petkrat toliko, dalje moramo računati, da je Ljubljani odpadlo veliko odjemalcev. Vse zasedeno ozemlje, Istra Primorsko, del Notranjske ne pride kot odjemalec za Ljubljano več v poštev. Odpadla je pa tudi južna Koroška, kar posebno občuti Kranj. Naoprotno se je pa Ljubljana pomnožila za več 1000 ljudi.

V zadnjem času se snuje neka trgovska zadruga, ki bi bila kupovala na veliko za svoje člane trgovce manufakture. To misel je pozdravljati. Gre le za to, kdo bo to vodil, bo li dotični imel dovolj prakse in bo li ta zadruga imela povsod zaupanje.

Če bo uspevala, kar le iskreno želim, bo morala misliti tudi na in-

tenzivno delo. Prišel bo kmalu čas ko trgovec ne bo vedno hodil v Ljubljano; treba ga bo poiskati. Danes že iščejo tuje tvrdke zastopnike. Ako ne bomo mi sami poiskali trgovcev v manjših krajih, poiskali jih bodo tujci, in tako bi se utegnili zgoditi sčasoma, da bo našo Jugoslavijo preplavaljo dan za dnevom na tisoče večinoma židovskih agentov.

Saj je samo Dunajska trgovska zbornica izdala na leto skoro 5000 legitimacij za kovčke. Treba bo organizirati potovanje, ako ravno je to danes draga stvar. Pomisliti moramo, da bo kmalu cela Dalmacija izpraznjena italijanskih čet. Prej se obvladale tržaške tvrdke vso Dalmacijo, Črno goro, Bosno in Hercegovino. Gledati moramo, da pritegnemo vsaj nekaj trgovcev v Ljubljano, kar ne bo tako težko. Gre za to, da dobi več naših poslovojkov zaslužka. Kdor bo agilnejši in bo prej prišel, bo delal kupčije. V trgovskem oziru naj postane Ljubljana zopet faktor, kakor je bil pred vojno; posebno kar se tiče solidnosti, je uživala splošen ugled. Danes se ne more vobče trditi istega, ker je prišlo v trgovino precej takih elementov, ki niso bili trgovci, ali pa vsaj ne solidni. To se bo sčasoma izčistilo.

Misliti moramo tudi na domačo industrijo. Kaj premoremo, pokaže tudi Šemenj vzorcev v septembru. Po mojem mnenju bi se dalo več eksportirati, ako bi bilo vse bolj organizirano.

Merodajne osebe naj premislijo, da se da vse, kar je Ljubljana zaradi okupacije po Italiji in zaradi nesrečnega plebiscita na Korškem v trgovskem oziru izgubila, na drugi strani nadomestiti, ne samo v korist dotičnikov, ki bodo pri tem nekaj zaslužili, nego v splošno korist.

Ljubljanski trg.

Močno znižanje cen govejega mesa.

Goveje meso dobre kvalitete se bo prodajalo odelaj nadalje po ledeh cenah: Predvoji nova stojnica sredi Vodnikovnega trga pri kostonju po 20—24 kron kg, telečje meso po 18 K kg, centralna Vnoševalnica na prosti stojnici 30—32 K kg, na stojnici Nakupovalne zadruge pod kostonjem na Vodnikovem trgu 26—28 K kg, telečje meso 20 K kg, Marjan Toni na stojnici nasproti proste stojnice goveje meso po 24—26 K kg, Na ta način se bodo konkurenčnim potom morale cene znižati. Glede kvalitete se bodo vse stojnice intenzivno nadzirale.

Druga blaga je v izobilju. Cene za najvažnejše stvari so sledeče: grah v stroju 5 K kg, fižol v stroju 4—6 K kg, krompir 2.50 K kg, solata vedno 1.50—2 K glavica, kumare 6 K kg, maline 15 K kg, jabolka 8—12 K kg, hruške 12—16 K kg, zelje 4—5 glava, jajca 2.30 K kos, par piščancev 40—50 kron.

— Kranjska Industrijska družba na Jesnicah-Fuzinah nam piše: Ker smo edina tovarna v Jugoslaviji, ki se peča z izdelovanjem jeklenih zvonov, smo primorani odgovoriti sledeča na napade poročila o tem predmetu. Do danes smo izgotovili okroglo 600 jeklenih zvonov, zvon do 3000 kg teže v polno zadovoljnost odjemalcev in prejel veliko pohvalnih pisem. Strokovnjakom je znano, da odgovorjajo naši zvonovi glede izvršitve in glasu popolnoma onim iz bron. Zvonovi se ne izdelujejo iz železa, temveč iz visokovrednega specialnega jekla. Pisec dne 24. t. m. obelodanjenote »Želznih zvonov« se lahko vedno prepriča o kakovosti naših zvonov, ako posluša zvonove pri Sv. Jakobu v Ljubljani, katere zvonove smo dobavili mi. Na ljubljanskem sejmu izstavimo tudi tri jeklenih zvonov in vabimo dotičnega gospoda, da si jih ogleda in posluša njihovo zvonjenje. V nadaljnjem bi nas zelo veselilo, da bi se potrudil na Jesenice, kjer mu lahko vedno razkažemo ubrane zvonove, da se prepriča o njihovem zvonjenju. Prepričani smo, da bo pisec notice »Želznih zvonov« takoj umaknil svojo trditve da imajo naši zvonovi glas »lonca«, čim bo slišal njih zvonjenje. Na drugo vsebino notice ne odgovorjamo, pripominjamo pa, da je cena naših jeklenih zvonov samo osmi del cene bronastih zvonov.

—g Ameriška vlada proti valutni špekulaciji. »Daily Telegraph« poroča, da je washingtonska vlada ukortila vefinancijske v Novem Jorku, ki špekulirajo z dolarsko valuto. Negotovitost na deviznem trgu je eden glavnih vzrokov slabe zunanje trgovine.

—g Brezposelnost v italijanski tekstilni industriji. V milanskem tekstilnem okrožju je 60% tekstilnih delavcev brez posla.

—g Gospodarska razstava v Rigi. Do 20. t. m. se je prijavilo 420 tvrdk k razstavi v Rigi. Razstavo se udeležijo tudi Rusi.

—g Novi ameriški tarifni zakon. Ameriška zbornica je prejela z 260 glasovi proti 127 tarifni načrt, kakor ga je predlagal poslanec Fordney. Novi tarifni zakon vsebuje poleg splošnega carinskega zvišanja tudi važno določbo, da se določitelj carine vrši na podlagi ameriške tržne vrednosti.

— Brodolastniki in zastopniki ladjedelnic v Juljski Benečiji so poslali ministrstvu v Rim brzojavko, v kateri pravijo, da zakonska predloga, tičeča se trgovske mornarice, bi imela, ako se sprajmeta, za posledico še večjo nezaposlenost in zato ne morejo verovati, da bi hotela vlada vreči celo pokrajino v beodo. Radi teh predlogov so sklicali zborovanje in povabili na to tudi italijanske in socialistično delavsko zbornico. Istočasno so se bavili s to zadevo poslanci i prizadeti industrijci v Rimu. Zakonska predloga se ozirata na ladjedelnico v Juljski Benečiji v tako neznatni meri, da bi bilo treba kako ladjedelnic zapreti, kar bi bilo v veliko škodo delavcem, podjetnikom pa bi zadela lahko deficit nad 130 milijonov, kar so bili pričeli nabavljati si material po visoki ceni, zanašajoč se, da se širok program brodomarice, ki deb spoznamno s trgovskimi ministrom uresniči, kakor se je bilo sklenilo v Rimu. Na pojedino v hotelu »Roma« je povabil izredni podkomisar za trž. mesto cav. Villasant, da poslance iz Juljske Benečije in podtajnika trgovske mornarice, vlnega ministra in še druge. Pri tej lepo pojedini so se razpravljalo na dolgo in široko o trgovski mornarici in o tozadevnih tržaških potrebah. Do polnoči so jedli in pili na koncu pa sklenili, da pride v Trst v kratkem vojni minister in podtajnik trgovske mornarice. Ladjedelska industrija v Juljski Benečiji in kar je ž njo v zvozi propada in ni pričakovati, da bi se tržaški pomorski promet vzpostavil tako, kakor žele do mači podjetniki. V Rimu imajo pred očmi potrebe drugih italijanskih pristanišč in samo na drezanje in opetovano jadikovanje kaj obljubijo, česar potem ne drže. Tako se v Rimu ubija bodočnost tržaškega pristanišča.

BORZE.

—d Zagreb, 29. julija. Devize: Dunaj 18.65—18.70, Berlin 220—222, Budimpešta 46.50—47.50, Bukarešta 225 do 228, Italija 738—742, London (izplačilo) 632—650, London (ček) 0—640, Newyork 178—179.50, Pariz 0—1367, Praga 223—225, Švica 2925—2975. Valute: Dolari 170—174, avstrijske krona 19—21, carski rubli 20—30, češkoslovaške krona 222—0, angleški funti 0 do 640, napoleonodori 596—600, nemške marke 219—219.50, italijanske lire 736 do 740.

—d Curli, 29. julija. Devize: Berlin 7.525, Holandija 189, Newyork 610, London 21.80, Pariz 46.70, Milan 25.60, Bruselj 45.60, Kodanj 92.50, Stockholm 125, Kristijanija 78.50, Madrid 78.25, Buenos Aires 175, Praga 7.70, Beograd 0, Budimpešta 1.625, Zagreb 3.50.

—d Dunaj, 29. julija. Devize: Zagreb 534.50—538.50, Beograd 2136 do 2186, London 3445—3465, Milan 4030 do 4050, Newyork 963—967, Pariz 7417.50—7457.50, Praga 1204.75 do 1210.75, Valute: Ameriški dolarji i 955 do 959, francoski franki 7405—7445, jugoslovanski dinarji tisočaki 2114 do 2134, stotaki 2105—2125, češkoslovaške krona 1205.75—1211.75.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. julija 1921.

— **Dr. Rybářevno stanovanje.** Med »Jutrom« in »Jugoslavijo« se je vnela mučna polemika glede vprašanja, je li ima dr. Rybář, ki je že več mesecev vpisan v odvetniško listo s sedežem v Ljubljani, pravico do primernega stanovanja tu ali ne. »Jutro« to vprašanje zanika, češ da dr. Rybář ni pristojen v Ljubljano in da tu svoje odvetniške pisarne še ni otvoril. Odkrito mora mo povedati, da je »Jutro« po našem mnenju s tem naziranjem v veliki zmoti in krivici. V Ljubljani izvršuje svojo prakso cela vrsta odvetnikov, ki niso semkaj pristojni, in vsak od njih ima tu tudi svoje primerno privatno stanovanje. Ista pravica mora veljati tudi za dr. Rybářa ne glede na to, da je za narod in državo velezaslužen mož, ki zasluži pač nekoliko več obzirnosti, nego mu jo dovoljuje »Jutro«. To je naše odkrito mnenje, katerega nam ne more prav nič kaliti slučaj, na strankarska pripadnost dr. Rybářa. V interesu pravičnosti in dostojnosti želimo, da bi se na isto stalisti postavile tudi poklicane oblasti. — II —

— **Šef prosvetnega oddelka pri ljubljanski vladi.** Na večerajšnji seji ministrskega sveta je bil imenovan šef oddelka za prosveto pri pokrajinski vladi v Ljubljani g. dr. Fran Skaberne.

— **Obisk g. deželnega predsednika dr. Bačiča in njegove soproge v ateljeju akad. slikarja Frana Sterleta.** Kakor že, je g. deželni predsednik dr. Bačič s svojo gospo soprogo posetil g. akad. slikarja Fr. Sterleta v njegovem ateljeju na Gosposvetski cesti št. 12. II in nakupil več slik. G. predsednik in njegova soproga sta dokazala, da deželnsko cenita delo na polju umetnosti.

— **Imenovanja pri glavnih carinarnicah.** Pri glavnih carinarnicah I. vrste so imenovani: v Beogradu za glavnega revizorja Josip Bingas, upravnik I. razreda carinarnice ljubljanske; v Ljubljani za inspektorja generalne direkcije carin in izvrševalca upravnih služb Mihajlo Acimović, inspektor generalne direkcije carin s sedežem v Mariboru; za glavnega revizorja Franc Toroš, glavni revizor generalne direkcije carin s sedežem v Ljubljani; za revizorja II. razreda Karel Geršič, revizor III. razreda iste carinarnice; za revizorja IV. razreda Ivan Breščak, upravnik I. razreda sporedne carinarnice v Gornjem Cmušku; za revizorja IV. razreda Maks Markelj, carinik II. razreda iste carinarnice; za carinike IV. razreda Stanko Klemenc, carinski pripravnik, Ivan Jadrič, študent prava, Iv. Peršuh, študent medicine, Franjo Tertinek, abs. realni maturant; v Mariboru za upravnika I. razreda vojislav K. Petrovič, upravnik II. razreda ukrajinske carinarnice v Gruzi; za glavnega revizorja Danilo Boglič, glavni revizor generalne direkcije carin s sedežem v Mariboru; za blagajnika Peter Kupusarevič, blagajnik iste carinarnice; za revizorja II. razreda Ljudomil Naberger, revizor III. razreda Adam Marič, revizor IV. razreda iste carinarnice in Martin Gabrieli, carinik I. razreda iste carinarnice; za revizorja IV. razreda Emil Tomšič, revizor V. razreda, in Mirko Mijusković, carinik II. razreda, oba iste carinarnice; za carinika II. razreda Djordje Stojanović, carinski uradnik v ostavki; za carinika III. razreda da Ivan Korečić, carinski uradnik v ostavki; za carinika IV. razreda Božidar Pop. Tošić, carinik istega razreda v Sisku (po prošnji); Venčeslav Gešić in Ferdo Zabavnik, carinska pripravnik; Ivan Koch, abs. realni maturant v Trstu; Milan Volner, abs. dijak trgoške akademije v Zagrebu; Ivan Počar, abs. gimnazijski maturant v Pazinu; Živorad Purić, abs. dijak državne trgoške akademije v Beogradu.

— **Imenovanje.** Gospod Kuret Oskar, dosednji knjigovodja Splošnega kreditnega društva, je imenovan zadržnim revizorjem pri Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani.

— **Promocija.** V nedeljo, dne 31. julija 1921 promovira na zagrebški univerzi doktorjem prava gosp. Ludvik Lobe, koncept. prakt. pri poverjeništvu za notranje zadeve.

— **Časnikarska vest.** Iz Maribora javljajo: Prof. g. Voglar je odločil odgovorno uredništvo dnevnika »Tabor«. Odgovorni urednik je sedaj g. Rudolf Ozmin, član uredništva.

— **Nemški agitatorji na delu.** Iz Maribora javljajo: Karol Mayer, bivši nadučitelj v Studencih in glavni steber nekdanje »Südmarke« oz. »Schulvereina«, je bil te dni v Svevini. Srečujoči otroci so ga pozdravljali, nakar jim je vneto odgovarjal: »Heil Jungösterreich!« Znana nemškutarska gostilna Smolig pa je agitatorju priredila ve-

liko pojedino. Mayer še vedno v Studencih nemoteno hujša in pro-vociral Smonigovo gostilno je sprva zapustil neki Majnhart »Südmark«, a jo je pozneje kupil neki Slovenec. Sedaj pa so prišle vmes tuje roke, ki skušajo to kupčijo razveljaviti in priboriti »Südmark« nazaj to premoženje. Igra zopet denar veliko vlogol!

— **Avstrijska predznost.** Iz Maribora javljajo: Stražnik je danes v Mariboru na Aleksandrovi cesti ustavil nekega kolesarja iz Avstrije. Ta mu je zaničljivo odgovoril s psovko: »Windischer!«. Bil je aretiran.

— **Razpisane tobačne trafike.** Uradni list št. 88 razglasa, da so razpisane tobačne trafike v nastopnih krajih: na lgu-Studencu pri Ljubljani št. 18 in št. 160 ter št. 35 in št. 43 (tako prvi dve kakor tudi drugi dve trafiki se združita v po eno samo novo trafiko); v Bezuljaku št. 7 in v Kožljaku št. 3 (obe v davčnem okraju Cerknica); na Visokem št. 14 v davčnem okraju Kranj; v Kranju št. 14 in št. 22 (vsaka zase); v Javorniku št. 61 v davčnem okraju Radovljica; v Kostanjevici št. 87 in v Globočah št. 11 (ti dve trafiki se združita v eno samo novo trafiko); v Žužemberku št. 48 in št. 93 ter v Cvilju št. 3 (te tri trafike se združijo v eno samo novo trafiko); v Beli cerkvi št. 7 v davčnem okraju novomeškem.

— **Pozor, kopalci v Lazah!** Kam v nedeljo po kopeli? Vsi na veselico »Zveze jugoslovanskih železničarjev, podružnica Zalog« v Gornjem Kašlju pri Gradu, da pomoremo do čim večjega gmotnega uspeha, ki je delno namenjen Jugoslovanski Matici. S posebnim ozrom na kopalce so priprave zelo razsežne. Preskrbljeno je z vsem, kar počeli sme. Železniške zveze zelo ugodne.

— **Potne legitimacije.** Danes je bil na policijsko ravnanje velikanski naval in to zaradi potnih legitimacij. Nekateri trdijo, podjetja, banke in druge osebe so telefonično izpraševale policijsko ravnanje za potne legitimacije. Druge stranke pa so v znanju drvele na ravnanje povpraševati zanje. Vsem je policijsko ravnanje podalo kategorično izjavo, da potnih legitimacij še ne more izstavljati, ker niso še obvezne z ozirom na okolnost, da zadevna naredba še ni izšla v Uradnem listu.

— **Iz Selc nam pišejo:** V »Domoljubu« izražajo znani dopisnik svojo zadovoljstvo, da je izvoljen zopet županom g. H., ki je nekak steher njegove stranke in seveda tudi njegov podrepan. Mi pa pravimo, da nima povoda biti ponosen na g. H., kajti H. ni sposoben za župana in ima le srečo, da ima tajnika, ki mu »vozi barko naprej«. O drugih njegovih »vrlinah« naj molčimo. Naj rahljo opomnim njegovo starošolsko afero kakor tudi način kako je postal proti staremu bukovškemu učitelju, ki mu bi bil lahko preskrbel ugodno stanovanje, ako bi bil količkaj energičen mož. Glede kvalifikacije našega nadučitelja naj pa »Domoljub« lepo molči. Ob zadnjem nadzorovanju je šolski nadzornik konstatiral, da je šola dobra in v dobrih rokah, zaradi česar se tudi s prihodnjim šolskim letom razširi v petrazrednico.

— **Zdravstveni teden v Celju.** 31. t. m. se odpravi razstava v poslopu meščanske šole v Celju, 1. avgusta ob 20. pa se vrši v veliki dvorani Narodnega doma prvo predavanje o alkoholizmu. Predava g. dr. Schwab. 2. avgusta pa prične predavanje ob filmskih predstavah dnevo ob 17. v kinu Gaberje pri Celju. Ker vsled vojnih razmer trpi še velika večina ljudi na posledicah težkih bolezni in alkoholizma, so ta predavanja zelo potrebna in koristna vsakomur. Upamo zato, da bo občinstvo obiskovalo predavanja in razstavo redno in v polnem številu.

— **V Lipnici prijet morilec.** Gradec, 30. julija. Včeraj je obmejna policija v Lipnici prišla morilca Stefana Faleša iz Jugoslavije. Izročili so ga tamšnjemu okrajnemu sodišču. Faleš ima na vesti neki umor v mariborski okolici.

— **Mrtvec v ognju.** Iz Litije poročajo 28. t. m.: Včeraj je ležal na parah otrok g. Miloševića. Gorelo je pri mrlju več sveč, ki so v tel vročini plapolale in se je plamen prijel črne stenske preproge. Jelo je z vsjo silo goreti. S težavo so rešili mrlja. Šipe so popokale v sobi. Škoda ima največ lastnik mrtvaškega zavoda, ki si je ravno pred kratkem vse na novo uredil. Ni bilo pač vestnega varuha ob mrlju.

— **Ob priliki žeganja v šentjakobskem okraju se vrši jutri popoldne na vrtu gostilne A. Putriha domača veselica s sodelovanjem viške godbe.** Na sporedu so razne zabavne točke, izbor no kaplj, prizrizek in bobo oskrbi gostilničar. Kdor se hoče dobro zabavati, naj gre jutri popoldne k Putrihu na Dolensko cesto!

— **Vojaški koncert se vrši danes, v soboto zvečer na vrtu hotela Štrukelj.** Vstop prost.

— **Policijska kronika.** V Ljubljani se pojavljajo elementi iz Italije, ki ponujajo v nakup zanimive starine. Te starine izhajajo po večini iz muzejske zbirke v Fazzari, kjer je bil v muzej iz-

vršen velikanski vrom in so tatovi odnesli za 10 milijonov raznih starinskih zbir. — Iz deželne blazinice na Studencu sta pobegnili Franc Salamon in trgovski pomočnik Vinko Polaj.

— **Velika tatvina čebule.** Iz vrta artilerijske vojašnice so neznan polski tatovi odnesli 20 kg čebule.

— **Poljske tatvine.** Na ljubljanskem polju so v zadnjem času zelo pogosto poljske tatvine, posebno tatvine pšenice in žita.

— **Hišne preiskave proti komunistom v Ljubljani.** Ljubljanska policija nadaljuje hišne preiskave proti komunistom.

— **Kopanje na prepovedanih krajih.** Ker so se kopali na prepovedanih krajih, je bilo policiji ovađenih 20 oseb, med njimi tudi 5 ruskih beguncev. Posebno radi se ljudje kopajo na pričetku Grubarjevega prekopa in Ljubljane. Tam je voda zelo deroča in nevarna.

— **Umrlj rodnini g. davčnega oficijala Meška v Kranju** tekom enega meseca drugi otrok, sinček Joško P. v miru!

— **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla g. Ivana Bizilj r. l. Prosenec, tašča g. mag. rač. ravnatelja Volca. Iskreno sožalje!

— **Umrlj v Kamniku nadučitelj v pokloju g. Jernej Cenčič, star 77 let, oče »Slovenčevega« sourednika.** Zaposla še dva sinova nadučitelja in hčerko učiteljo. V Kamniku je živel okoli 40 let. Bodi mu blag spomin!

— **Nov določil po 25 par. Finančno ministrstvo je prejelo 6 vagonov drobiža po 10 in 25 par. Novi po 10 par se pustijo takoj v promet, novi po 25 par pa se bodo nekaj časa zadržali. Za enkrat pridejo v promet novi po 25 par, ki se kujejo sedaj v Novem Sadu in Zagrebu.**

— **Opozarjamo naše naročnike in tobakarne na današnji oglas na zadnji strani Ciril in Metodovih vžgalic, ki jih priporočamo.** Noben trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsumentje, zahtevajte edino le to vrsto!

Vročina in suša.

VELIKA SUŠA V BANATU.

— **Beograd, 30. julija.** (Izvirno). Poljedelski minister g. Ivan Pucelj se j Poljedelski minister g. Ivan Pucelj se je vrnil s svojega informativnega potovanja v Vojvodino. Po njegovi izjavi, je sedanja kritična suša napravila velikansko škodo naši žetvi. Minister namerava obširno oročati o stanju žetve ministrskemu svetu in predlagati, da se ukrepejo primerni koraki za omejitve izvosa živil.

— **Ljubljana, 30. julija.** Temperatura ob 10. dop. 20° C, ob 1. pop. 34° C. Barometer: večer ob 6. zvečer 736 mm, danes ob 12. 744, ob 1. 743 mm.

— **Maribor, 29. julija.** Temperatura zjutraj ob 7. na solncu 26° C. Opoldne v senci 35° C, zvečer 28° C.

— **Beograd, 30. julija.** Temperatura znaša opoldne 37° C.

— **Trst, 29. julija.** V Trstu je 28. t. m. temperatura dosegla doslej tu nenavadno višino 37° C. Tega dne je termometer bilježil: Ob 8. uri 32° C, opoldne pa je dosegel 37° C. Noči so hladne. Normalna povprečna temperatura v juliju je 24° C.

— **Trst, 30. julija.** V Istri vlada velika vročina, ki dosega 38° C. Vročina je v vseh krajih gorenje Istre povzročila veliko sušo. Povsod primanjkuje vode. Prebivalstvo mora vodo donosati iz oddaljenih okrajev. Hodijo po več ur daleč.

— **Zagreb, 29. julija.** (Izvirno) Danes zvečer je izdala zagrebška uprava vodovoda strogo odredbo glede varčevanja in uporabe vode. V mestu je pričelo pomanjkovati vode. V času od 11. ponoči do 5. zjutraj je sedaj sploh prepovedana v privatnih in javnih lokalih vsaka uporaba vode. Določeni so za to posebni kontrolni organi, ki nadzorujejo vsa hiše. Skropljenje ulic je omejeno.

— **Dunaj, 30. julija.** Po neznanosti vročini zadnjih dni je včeraj nastopilo veliko neurje. Nevihita je trajala približno eno uro.

— **Praga, 30. julija.** Temperatura zadnjih dni je poskočila na 36 do 38° C. Pojavljajo se lokalne nevihte.

— **Monakovo, 30. julija.** Po zadnjih dnevih kritične vročine, ki je dosegla abnormalno višino 35° C, je včeraj med 5. in 6. popoldne nastal v monakovski okolici vihar in se je vlila težka ploha. Neurje je trajalo 1 uro.

— **Letošnja letina.** Beogradska »Politika« piše: Po poročilih poljedelskih uradov stanje letošnje letine ni tako slajno, a vendar zadovoljivo. Po nekaterih krajih v Srbiji je letina zaradi velikih poletnih suš znatno zaostala. V Ormorigi in Hercegovini je letina mnogo trpela zaradi kobilice. Toda najslabše je v Vojvodini, kjer je letina deloma slaba, a deloma celo po toli uničena. Po Hrvatskem, Slavoniji in v Medimurju in po zapadnih delih so setve izvrstne, toda po vzhodnih županijah je gotovo vsa letina zanikarna. Ponekod so setvi mnogo škodile poljske miši, ki so se posebno razširile po hrvatskih njivah. Kar se tiče zelenjarstva, je relativno povsod dobro, toda sadjarstva je zaradi slane vetropele marsekije hu-

do krivo.

Sokolstvo.

— **Jutri vsi na župni zlet župo Ljubljana I. na jahalščice bivše Njuškove vojašnice v Trnovem!**

— **Sokolska župa v Ljubljani** priredi dne 7. avgusta t. l. celodnevni delni župni zlet z javno telovadbo in vrtno veselico na Vrhniki. Spored: Dopolodne: 1.) Prihod župnih društev ob 8. na Vrhniko in sprevod po občini na telovadišče. 2.) Ob 9. skušnje za popoldansko javno telovadbo. Ob 12. Popoldne: 3.) a) Od pol 4. do 4. koncert vojaške godbe na telovadišču. b) Ob 4. javna telovadba: 1.) Moška deca: vaje s palicami. 2.) Ženska deca: vaje s cvetnimi loki. 3.) Moški naraščaj: proste vaje. 4.) Člani: orodna telovadba. 5.) Ženski naraščaj: proste vaje. 6.) Člani: proste vaje. 7.) Člani: proste vaje — težja varijacija teče 7. 8.) Izbrane telovadke: proste vaje — težja varijacija teče 6. 9.) Vzorna vrsta ljubljanskega Sokola: vaje na drogu. 10.) Izbrane telovadke: »Po jezeru«, simbolična in ritmična telovadna skladba po pesmi M. Vilharja, zložil br. dr. V. Murnik. 11.) Izbrani telovadci: »Narepre«, simbolična in ritmična telovadna skladba po D. Jenkovi slovenski himni, zložil br. dr. V. Murnik. 2.) Izbrani telovadci: »La Marseillaise«, simbolična in ritmična telovadna skladba, po francoski narodni himni, zložil br. dr. V. Murnik. 4.) Po telovadbi ljudska veselica: godba, petje, srečolov, šaljiva pošta itd. Vstopnina: k dopoldanski skušnji 1 D za osebo, k popoldanski telovadbi: sedeži I. vrste 5 D, II. vrste 4 D, III. vrste 3 D, stojališče 2 D. Vstopnina k veselici 2 D. Vlaki vozijo: iz Ljubljane na Vrhniko ob 7.20, ob 13.18, ob 19.20, iz Vrhnike v Ljubljano vozi vlak ob 16.45, 20.40. Posebni vlak pa odhaja iz Vrhnike v Ljubljano ob 23.20. Vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.08 in posebni vlak iz Vrhnike bosta postajala tudi na Viču pri vlakojavih št. 10/a. Pri prireditvi sodeluje polno-

številna godba dravske divizije pod vodstvom g. kapelnika dr. Cerina. — **Jezdni odsek Sokola Ljubljana** naznanja, da se vrši v mesecu avgustu brezplačno podučevanje v jahanju. Vsi bratje, ki reflektirajo na ta pouk, naj se zglašajo najkasneje do 15. t. m. pri bratu Sterlekarju, Mestna hranilnica, kjer dobe natančne informacije. — **Ribniški Sokol** vabi vse Sokole in prijatelje Sokolstva na prireditvi 7. avgusta ob priliki 15letnice ruštvenga obstoja. Sodeluje polnoštevilna godba železničarjev iz Ljubljane. Posebni vlak proti Ljubljani odhaja ob 21. iz Ribnice. Kdor hoče zasigurano kosilo, naj to javi na odbor. Zdravo! — **Sokolska misel v Adlešičih.** Kako zmagovito prodira sokolska ideja med priprosto ljudstvo, je pokazala nedeljska slavnost v prijaznih belokranjskih Adlešičih. Ustanovili so tam Sokola. Ob tej priliki so prihiteli v lepem številu v Adlešiče črnomojski, metliški in karlovski Sokoli s svojo fanfaro. Po obhodu skozi vas se je na dvorišču starega grada (nekad last Apfaltrava) vršila javna telovadba, ki je prav lepo uspela. Ljudstvo je živahno pozdravljalo vrle Sokole in Sokolice, mnogih fantov je takoj pristopilo k novoustanovljenemu Sokolu, ne meneč se za protisokolsko gonjo, ki jo v Belokranji uprizarjajo sovražniki Sokola. Zastopniki posameznih društev so nato zbrani množici izpovedovali in jo bodrili, naj podpira Sokola. Po oficijelnem delu se je razvila živahna veselica. Pekli so janje, Bojanke plesale Kolo, petli so pevali ljubljanskega Zvona iz Ljubljane v veseljem razpoloženju do večera. Zasluga za to, da so Adlešiči zavedni, gre gotovo njihovemu učitelju g. Boži Račiču, ki je tudi to prireditve aranžiral. Sokol v Adlešičih, ti se pa razvijate in raste, da bo vkljub kletvam sokolska armada čedalje večja! Kdor Slovan, ta Sokol!

Turistika in sport.

Slovenski dirkalni klub v Ljubljani.

(odsek Kola jahačev).

Propozicije

za glavne vozne dirke, ki se vrše 20. in 21. avgusta 1921. na vojaškem vžbališču v Ljubljani. Začetek ob 2. uri 30 min. popoldne.

Prvi dan.

I. Mariborska dirka - daljava 2400 m enovprezna za 3-10 letne konje. Temeljna podlaga 3000 K, za vsakih nadaljnih 2000 K po 20 m doklade. Popusti: 3 letnim 40 m, Maiden 20 m, v Kraljevini rojenim 10 m, pri kmetih rojenim 10 m. Vloga: 20 Din. Darila: I. častno in 2500 K, II. 1000 K, III. 800 K.

II. Ljutomerska dirka - daljava 2000 m, enovprezna za 3-10 letne v Sloveniji pri kmetih rojene konje, ki so najmanj 3 mesece v eni in isti posesti; vozijo le kmetje ali njih uslužbenci. Doklade: za vsakih pridirkanih 2000 K—20 m. Popusti: 3 letnim 40 m, 4 letnim 20 m; onim, ki še niso dobili 500 K—80 m. Vozovom na z železjem okovanimi kolesi 40 m. Brez vloge. Darila: I. častno in 2000 K, II. 800 K, III. 600 K, IV. 400 K, V. 240 K.

III. Zagrebška dirka enovprezna za 3-10 letne konje. Temeljna podlaga do 10.000 K, za vsakih nadaljnih 5000 K do 20 m, maksimalna doklada 150 m. Popusti: 3 letnim — 75 m, v Kraljevini rojenim 25 m, pri kmetih v Sloveniji rojenim 25 m. Vloga 20 Din. Darila: I. častno in 3000 K, II. 1200 K, III. 1000 K.

IV. Ljubljanska dirka - daljava 1800 m enovprezna za 3 letne in starejše konje, ki so v posesti ljubljanskih obrtnikov in kmetov iz ljubljanske okolice; vozijo le ti ali njih uslužbenci. Dirkači in njih potomci izključeni. Doklade: za vsakih pridirkanih 1000 K — 20 m. Popusti: 3 letnim 40 m, v Sloveniji rojenim 80 m, onim, ki še niso pridirkali 1000 K — 20 m; vozovom na 4 kolesih 100 m, na z železjem okovanimi kolesi 50 m. Vloga: 20 Din. Darila: I. častno in 1600 K, II. 600 K, III. 400 K, IV. 200 K, V. 80 K.

V. Ocenjevanje vprežnih voz: 1. enovprežni voz: a) dirkaški voz: I. častno darilo, b) enovprežne kočije: I. častno darilo, c) enovprežne kočije, vozijo ljubljanski izvoščaki: I. častno darilo. 2. dvovprežni voz: Dvovprežne kočije, vozijo gospodje ali dame: I. častno darilo. Vloga 10 Din.

VI. Jugoslovanska dirka - daljava 4000 m dvovprezna za 4 letne in starejše konje. Doklade: za vsakih pridirkanih 7000 K — 40 m, maksimalna doklada — 200 m. Popusti: Maiden do 20 m, pri kmetih v Sloveniji rojenim, v kmetki posesti in od teh voženim do 100 m. Vozovom z železjem okovanimi kolesi — 50 m popusta, s pnevmatik kolesi — 80 m doklade. Vloga: 40 Din, kmetje 20 Din. Darila: I. častno in 4000 K, II. 2500 K, III. 800 K, IV. 600 K.

Drugi dan.

VII. Dirka Kola jahačev (Heatvožnja) - daljava 1800 m enovprezna za 3-10 letne konje. Doklade: za vsakih pridirkanih 8000 K — 20 m, meetingdoklada za vsakih 2000 m — 20 m maksimalna doklada — 100 m. Popusti: v Kraljevini rojenim — 10 m, pri kmetih v Sloveniji rojenim 10 m. Distančni kol: 140 m. Vloga: 40 Din. Darila: I. častno in 6000 K, II. 2500 K, III. 1000 K, IV. 800 K.

VIII. Št. Jernejske dirka enovprezna za 3-10 letne v Sloveniji pri kme-

tihi rojene konje, ki so najmanj 3 mesece v eni in isti posesti, vozijo le kmetje ali njih uslužbenci. Doklade: za vsakih pridirkanih 2000 K — 20 m. Popusti: 3 letnim — 40 m, 4 letnim — 20 m, onim, ki še niso dobili 1000 K — 40 m, onim, ki še niso dobili 500 K — 80 m, vozovom na z železjem okovanimi kolesi 40 m. Brez vloge. Darila: I. častno in 2000 K, II. 800 K, III. 600 K, IV. 400 K, V. 240 K.

IX. Enovprezna za 3- do 4letne konje. Doklade: za vsakih pridirkanih 3000 K — 20 m, meetingdoklada za vsakih 2000 K — 30 m. Popusti: 3letnim 40 m, Maiden 20 m, v Kraljevini rojenim 10 m, pri kmetih rojenim 10 m. Vloga: 20 dinarjev. Darila: I. častno in 2500 K, II. 1000 K, III. 800 K.

X. Sloven. dirka - daljava 2400 m — dvovprezna za 3letne in starejše konje, ki so v posesti ljubljanskih obrtnikov in kmetov in ljubljanske okolice, vozijo le ti ali njih uslužbenci. Dirkači in njih potomci izključeni. Doklade: za vsakih pridirkanih 1000 K — 20 m. Popusti: 3letnim 40 m, v Sloveniji rojenim 80 m, onim, ki še niso pridirkali 1000 K — 20 m. Dovoljeni le vozovi na z železjem okovanimi kolesi. Vloga 10 dinarjev. Darila: I. častno in 1600 K, II. 600 K, III. 400 K, IV. 200 K, V. 800 kron.

XI. Vožnja z zaprekami — 7 do 8 zaprek, dvovprežne vozove. Darila: eno častno. Vloga: 10 dinarjev.

XII. Dirka Turniš - daljava 8000 metrov — dvovprezna za 4letne in starejše konje. Doklade: za vsakih pridirkanih 8000 K — 25 m, maksimalna doklada 125 m, meetingdoklada za vsakih 2000 m — 25 m. Popusti: pri kmetih v Sloveniji rojenim v kmetki posesti in od teh voženim — 50 m. Konjem, ki niso zmagali leta 1921 v dvovprežnih dirkah — 15 m. Vozovom na z železjem okovanimi kolesi — 50 m popusta, vozovom s pnevmatik - obročem — 50 m doklade. Vloga: 20 dinarjev. Darila: I. častno in 3000 K, II. 1200 K, III. 1000 kron.

Splošna določila.

1.) Vse popuste se računa skupno (komulativno). 2.) Prijave za I., II., III., VI., VII., VIII., IX. XII. je vpelati do 15. avgusta t. l. »Slov. dirkalnemu društvu v Ljubljani«. Prijave za druge točke sprejema na dan dirke reditelj na prostoru tekmovalcev. 3.) Prijava mora vsebovati ime in bivališče posestnika, popis konja (ime, starost, barvo, spol) in pridikalno vrsto. Prijavam v Kraljevini rojenih konj se mora priložiti rodovne listine, katere se posestniku vrnejo. 4.) Brez vloge prijave ni veljavna. 5.) Vloge zapadejo vse. 6.) S prijavo se podvrže vsakdo izreku vodstva dirk. 7.) Za kmeta se smatra onega, ki se peča osebno s domačim poljedelstvom in je to njegov glavni življenski pridobitek. 8.) Pri IV. in X. dirki odločuje vodstvo dirk o kakovosti konj. 9.) K startu se morajo tekmovalci prigrisati pol ure pred določeno tekmo.

Posebna določila.

K točki I.: Heatdirka je ona, pri kateri mora taisti konj zmagati dvakrat na določeni in stanici.

K točki V.: a) Vsaka skupina se pripelje v koraku pred sodnike in se postavi v vrsto, eden od drugega na 10 korakov; b) na odredbo sodnikov vozijo tekmovalci v koraku, pozneje v trahu pred občinstvom; c) na znamenje postavijo se zopet v vrsto; Ocenjuje se s številkami od 5 do 0. 5 = izvrstno, 4 = pravdobro, 3 = dobro, 2 = zadovoljivo, 1 = primerno, 0 = ne odga-

varja, in sicer: 1.) pravilnost vprega, 2.) voz, 3.) opremo, pri kateri ne odloži novega, temveč pravilnost, 4.) kvaliteta in spajanje konj po obliki in hoji.

K točki X.: a) tekmovalci začnejo posamezno vožnjo na znamenje, b) vozi se v koraku, kasu ali golopu, c) proga je dolga približno 600 m, d) prevoziti se mora proga v 3 minutah, čas se računa od prve do zadnje zapreke. Zapreke so: 1.) ograja na razdaljo 2 m, 2.) ostri okret, 3.) jarek, 5 m širok, 4.) soteska, 5.) zapreka iz bičevja, 80 cm visoka, 3 m široka, 6.) vrata, katera lahko odpre konj ali voznik, 7.) most, 2 m širok, brez ograje, 8.) prelaz, 9.) zapreke se mora v določeni vrsti prevoziti; f) odločilno je manjšo število napak in krajši čas vožnje. Ocenjuje se s številkami od 0 do 5 in sicer brez napake 0, 1) če konji nočejo čez katero zapreko, za vsakokrat — 5, 2) če prve zastavice, za vsako — 3, 3) če prevozi v krajšem času kakor 3', za vsakeh 5" — 3, 4) če potrebuje za vožnjo več kot 3', za vsakeh 5" — 3, 5) Diskvalificira se: 1.) kdor ne vozi čez zapreke v predpisanim redu; 2.) če konji refuzirajo 3krat eno in isto zapreko. Tekmovalce zapusti prostor, če prevozi progo; popravljanje napak

ni dopustno. Društvo ima pravico spreminiti program.

— **Plavalna tekma**, ki jo priredi danes v nedeljo, 31. julija (pričetek ob 15.) na Ljubljanski »Ljubljanski sportni klub«, bo po velikem številu tekmovalnih prijav (108) sodeč, največja in najzanimivejša prireditev te vrste, kar jih je bilo dosedaj pri nas. Posebno napet boj se pričakuje pri plavanju na 1 km, pri stafetah in skakanju v vodo. Tekmo zaključil waterpolo, igra z žogo v vodi, slična roketu. Igra moštvo »Ljubljanskega sportnega kluba« (črne čepice) proti kombiniranemu moštvo Primorje-Ilirija (bele čepice). Dohod na prostor za gledalce (klubova čolnarna) po Trnovskem pristanu ali Veliki čolnarski ulici. Predprodaja vstopnic v trgovini A. & E. Škaberne, Mestni trg št. 10.

— **Dunajski Rapid** : Ilirija. V soboto in nedeljo 30. in 31. t. m. igra v Ljubljani kombinirano moštvo dunajskega Rapida, ki je prvak Avstrije in znan kot eden prvih klubov na kontinentu. Njegovo nenavadno kvaliteto dokazuje zmaga nad praško Slavijo. Rapid je porazil v letošnji sezoni najznamenitejše klube Nemčije, Italije, Švice, Madžarske in Švedske. — Pričetek tekme oba dni ob četrta na 19.

Kultura.

— **Koncert kvarteta Zika v Rogški Slatini**. Edini jugoslovanski komorni kvartet, na katerega bi bili upravičeno lahko ponosni, pa mu naša javnost — vsaj v Ljubljani, posveča mnogo premalo pozornosti, je v sredo zvečer koncertiral v Rogški Slatini. Na vzporedno so bili sledili znameniti kvarteti: Mozartov v B - dur, Borodinov Notturno, Sinigaglia, Scherzo in Griegov v G - molu. Vse so Zikovi izvajali z globokim umevanjem in prvovrstno tehniko. Kvartet je vigran, zveni harmonično polno, kot celota in prednaša posamezna dela tematično dovršeno in izredno fino dinamično. Odkar ni nastopil v Ljubljani, je kolesarjal napredoval. Koncert v Rogški Slatini se je veselil sijajnega moralnega uspeha, za katerim je žal gmotni precej zaostajal. Zdraviliški gostje so s svojo odsotnostjo pokazali prav malo razumevanja za resen koncert in komorno glasbo. Kar pa jih je bilo navzočih v dvorani — namesto na kavarniški terasi, kjer je igral šramel — so z zanimanjem sledili izvrstnemu izvajanju vrlih umetnikov in so po vsaki točki izvajalce odlikovali z dolgotrajnim, hrupnim ploskanjem, tako da so morali na koncu koncerta dodati še Nedbalov »Valse triste«. — Mislili smo včasih, da se le ljubljanska publika na resnih visoki umetniški stopnji stojih koncertih odlikuje s svojo odsotnostjo in rajše pohiti na predstave junakov iz Šrema, ki skale vdirajo in ogenj je do. Prepričali smo se pa na našo žalost, da imajo čestiti jugoslovanski gostje Rogške Slatine prav toliko smisla kot nekateri ljudje pri nas. Hvala Bogu, da idealnih Zikovcev tako omalovaževanje ni oplašilo. Od začetka pa do konca koncerta so z ognjem in temperamentom zvršili svojo nalogo. Čast jim!

— **Krtklec Gustav**: Besednjak: Roman izgubljenega narajanja. Naklada St. Kugli. — Zagreb 1921. Str. 173. Krtklec, star 22 let, je hrvatski dramatik, pesnik in pisatelj. V svoji avtobiografiji piše, da je »un coeur simple«, vendar hoče biti po vsi sili originalen, velik, močan, skratka izreden duh; sam se proglasa za Avgusta Tretjega po Avgustu Senoj in Avg. Matosu, dasi nima z njima prav nič in nič skupnega. Še njegova »Grobniča«, rapodija v treh delih, je diletantska, a ta roman z naslovom »Besednjak« je pravi debacle, pustja žagovina brez soka, brez tehnike, brez slednje epske nadarjenosti, očitno pristisleno in z muko pisano. Edino stil kaže, da Krtklec obvlada jezik. Zanimal me je le popis sagrajske literature in umetniške boje, zanimalo pa tipov, ki so jedva obrisani; vse drugo je staro, obrabljeno, čisto navčno in banalno. Najmlajša hrvatska beletrija je hudo razočarana. Parturunt montes, nasotur ridiculus mus. M. M.

— **Ilustrovan, poljudno znanstven mesečnik** »Vrh Razglednik«. Prejeli smo nov poljudno znanstven list, ki naj zamaši občutno vrzel v našem kulturnem delovanju. List je posvečen Jugoslaviji in Karadordjevcem. Prva številka ima pozdravni sonet z akrostihom. Na čelu je lepa fotografija, kolorirana kompozicija: »Sedmi dan pa je Bog počival, ki ima podoba stvarnika po Rafaelu, prečno bruno v obliki križa zamišljene slike pa ima lepo panoramo naših Karavank. Prvi članek govori o kulturnem pomenu pluga in ima tri slike; temu sledi soneti »Svetovlastnik«, obstoječi iz

venca sonetnih vencev; v tej številki sta prva dva venca z naslovom: Religija, desetak I. in Vesolje II. Nadaljnji članki so: Učimo se opazovati (ilustrov.), V zvezdarni (ilustrovano), Obstane organizmov, za tem pa »vetovlastnik« pojasnila. Cemu so pojasnila, bo spoznal najboljši čitatelj sam med čitanjem; pesnik svoj korak tako pojasnjuje.

Cemu pač neki širen komentar? Ker pesem vsega ne pove nikdar! In prav ima! Razlaga je ne samo umestna, temveč se čita kakor kak esej: gladko, zanimivo in podučno. — Mesečnik ima tudi dve rubriki: »Amaterstvo in sport« ter »Delavnica in delovništvo«. — Kratka poročila. V obeh je jako zanimiva vsebina. List ima tudi kratko rubriko »Slike«, v kateri so pojasnjene natijene podobe, ki jih je v prvi številki 16 na 32 straneh; na koncu pa je glasbena priloga: Geslo Jugoslavije. List stane na leto 360 K (številka 30 K), kar nikakor ni veliko za bogato ilustrovan mesečnik oblike kvartne z deloma koloriranimi slikami. Naroča se na Prevaljah nad Mariborom. Priporočamo ga vsem izobraženim krogom. Uradnik ga bo prav tako rad čital kakor šolnik, naša mladina pogreša podučne snovi enako, kakor teolog. List je nepolitičen, jugoslovanski skozi in skozi in nam obeta ustanoviti novo slovensko vejo. Dosedaj smo gojili le poezijo, beletristiko, kritiko in podobne stroke; »Vrh Razglednik« pa daje svoj del tudi praktično izobraženim poklicem; veselil se ga bo tehnik, inženir, znanstvenik, rudar, plavjar in tovarnar, saj je njegov program tako obširen, da zavzema vse razne političnih in podobnih vprašanj. Listu in njegovemu pogumnemu izdajatelju in uredniku želimo najboljši uspeh, naši javnosti pa ga toplo priporočamo kot poljudno — znanstveno podjetje, kojega bo vsakdo vesel in bo vsak našel v njem veliko zabavnega in poučnega čtiva. »Vrh Razglednik« nam je dobrodošel v vseh po izobražitvi stremetih krogih.

— **Lord Byron**: Kain. Ovaj »misterij u 3 čina« jedno je od najboljših del lorda Byrona, tog iza Sekspira največje engleskog pjesnika i jednog od najznatnijih u cijeloj svjetskoj književnosti. Poznat je silan utjecaj (byronizam) tog pjesničkog titana na poeziju prošlog stoljeća (Victor Hugo, Puškin, Heine i dr.). No »Kain« je djelo, koje se još i danas, poslije 100 godina, duboko doimlje duše čitačeve, jer je u njem velikom pjesničkom snagom prikazana ona vječna čovječna skepa, buntovnost i eva tragičnost ljudskog života. Kain, sin Adamov, prvi je filozof na svijetu, prvi revolucioner i prvi očajnik. Videći patnje čovjekove Kain sumnja u dobroću božju, buni se protiv Boga i ubija poniznog i bogu vjernog brata Abela, premda ga voli. Divno je prikazan Lucifer, genij sumnje i bune, zatim vizionaran lijet Kainov i Luciferov kroz vaspeljenu, pa Ada, sestra i žena Kainova, inkarnacija ženske ljubavi. Ova znamenita drama davana je prije više godina u zagrebačkom pozorištu, a sad je daje poznati »Hudožestveni teater« u Moskvi. Ovih dana izašlo je to klasično djelo kao 3-ći svezak »Pozorišne biblioteke«, koja kao svoj 4-ti svezak oglašuje Ibsenove »Sablasi«. Cijena »Kain« K 20.—, na vrlo finom papiru K 26.—, godišnja pretplata K 100.—. Adresa: »Pozorišna biblioteka«, Zagreb, Vojnička ulica broj 13.

Društvene vesti.

— **Gasilno društvo v Škofljici** priredi povodom blagosloavljanja novega gasilskega doma in 23. letnice dne 7. avgusta 1921 veliko vrtno veselilo z bogatim razporedom v Škofljici, na kar se vsa sosedna društva opozirajo.

— **Kolo jugoslovenskih sester** ima svojo redno odborovo sejo v ponedeljek, 1. avgusta ob 4. v risalnici Mladike. Udeležite se je zanesljivo!

— **Darila za penzijski sklad** Jugoslovenskega novinarskega združenja, sekcija Ljubljana: Ljubljanska kreditna banka 5000 K, Jadranska banka 5000 K, Slovenska eskomptna banka 3000 K, Ljudska posojilnica 600 K in Splošna prometna banka 500 K. Odbor se vsem darovalcem zahvaljuje za naklonjene

zneske in upa, da bodo tudi naši ostali denarni zavodi po vzgledu zagrebških in beogradskih denarnih zavodov in drugih podjetij podpirali velevažno humanitarno ustanovo.

— **Gospodstva Zvon v Ljubljani** vabi vse gg. odbornike in odbornice, ki so bili izvoljeni ob priliki obnove zbora v mestni dvorani na magistratu, k se loži vsi dne 1. avgusta t. l. ob 19. v pisarno Gospodstevskega Zvona, hotel Štrkelj, pritičije.

— **Gasilci**, ki se udeležijo 50letnice zagrebskega gasilnega društva dne 15. avgusta t. l., imajo na vseh progah državne in južne železnice ugodnost polovične železniške vožnje proti društveni izkaznici, ki jo mora na dan slavnosti ydijarati zagrebsko gasilno društvo.

Najnovejša poročila.

NARODNA SKUPŠČINA.

— **Beograd, 30. julija**. (Izvirno) Danes ob 9. dop. ima zakonodajna skupščina izredno plenarno sejo. Na dnevnem redu je prva točka določitev programa. Skupščini je bil že danes dopoldne predložen od zakonodajnega odbora sprejet vladni načrt zakona za zaščito države. Skupščina sprejme zakon že tekom današnje seje.

NADOMESTNE VOLITVE V SEPTEMBRU.

— **d Beograd, 29. julija**. V parlamentarnih krogih se govori, da bodo meseca septembra volitve za izpraznjene mandate komunističnih poslancev, ki po določbah novega zakona izgube svoje mandate.

— **Beograd, 29. julija**. Ko bodo razveljavljeni komunistični mandati, namerava vlada takoj razpisati nove nadomestne volitve. Volitve bodo razpisane za 58 poslancev.

HIŠNE PREISKAVE PRI KOMUNISTIH PO VSEJ DRŽAVI.

Aretacije dijakov.

— **Beograd, 30. julija**. (Izvirno). Po odredbi min. notranjih del so varnostni organi izvršili po vseh važnejših mestih in centrih državne hišne preiskave pri komunistih kakor tudi v občinah, kjer bivajo komunisti kompaktno in imajo občinsko upravo v svojih rokah. Po nesaterih komunističnih občinah so dobili in odkrili velike zaloge municije, orožja pušk, mitraljez in eksplozivnih snovi. Te zaloge so zaplenili. Bilo je tudi mnogo oseb aretiranih. V bližini Niša je policija zalotila tajno komunistično društvo, katere člani so bili po večini dijaki, ki so s posebno vneto širili boljševiške letake, knjige in brošure. Aretiran je bil dijak Jovanović, ki se je pred kratkim vrnil iz Praga. Pri njem so našli mnogobrojno literaturo, propagandne letake in plakate. Našli so tudi pozive, s katerimi komunisti podžigajo narod k pobuni. Aretiran je bil tudi njegov tovariš Čopanić, ki je študiral agrikulturno v Pragi.

— **Beograd, 30. julija**. Beogradska policija je izvršila hišne preiskave pri dijakih univerze, katerih imena so jim bila znana iz arhivov komunistične organizacije.

KOROŠKI DEŽELNI ZBOR.

Vlada in napadalec posl. Poljanca.

— **d Celovec, 29. julija**. Ustavno dajni deželni zbor je danes sklenil, da se takoj razveljavijo omejitve prometa z živino, ki še obstajajo, in da se takoj odpravijo maksimalne cene za meso.

V odgovoru na vprašanje glede tega, da se delajo težkoče Koroščem pri potovanju v Jugoslavijo, se je odgovorilo, da so imeli ponovni protesti deželne vlade zaradi pasivnega vedenja jugoslovenskih oblasti le malo uspeha. Vlada bo napravila korake pri zveznem ministru za zunanje zadeve, toda interpellanti morajo predložiti natančen material.

Na vprašanje slovenskega poslanca Poljanca zaradi sramotenja

in klofutanja dne 5. julija se je odgovorilo, da je krivec 20letni mladenci in da vlada ostro obsoja to sramotenje ter da bo storila vse potrebne korake, da se storilec, ki je dal poslancu dne 5. julija klofuto, kaznuje.

POSKUŠENI ATENTAT NA PRIBICEVIČA. — ATENTAT NA PRIJET.

— **Beograd, 30. julija**. Beogradska policija je včeraj aretirala nekoga terorista-atentatorja, ki je poskušal atentat na ministra Pribičevića povodom njegovega bivanja v Novem v Dalmaciji. Aretiranec je priznal poskus atentata. Ugotovilo se je dalje, da obstoja še vedno tajna organizacija, ki namerava sistematično ogrožati življenje ministrskega predsednika Pašića, regenta, ko se vrne iz Francije, in drugih vodilnih osebnosti. Organizacija je zelo razporejena v prekoslavskih pokrajinah.

IZPRAZNJENJE DALMACIJE.

— **d Beograd, 29. julija**. Polkovnik Kalafatović, član naše razmejitvene komisije z Italijo, je odpotoval na svoje mesto, da prisostuje izpraznitju tretjega pasu v Dalmaciji, ki se začne dne 17. avgusta.

VPOKOJITEV SREDNJEŠOLSKIH PROFESORJEV.

— **d Beograd, 29. julija**. Te dni je bil v ministru za prosveto izdela ukaz o upokojenju večjega števila srednješolskih nameščencev. Njihova mesta se izpolnijo z novimi nameščenci, ki so lani končali svoje študije.

IZGNANI KOMUNISTI.

— **d Beograd, 29. julija**. Uprava mesta Beograda je sklenila, da se imajo iztirati iz Beograda vse one osebe, ki nimajo dovoljenja za stanovanje ali pa, ki so si ga pridobili na nepravilen način. (Tudi v Ljubljani naj storijo enako! Op. ur.)

VESTI IZ RUSIJE.

— **d London, 28. julija**. Kakor javlja »Morning Post«, se pomika proti Moskvi velike množice kmetov, ki beže iz krajev, kjer divja glad. Med potjo pustošijo.

— **d Pariz, 29. julija**. Agencija »Rosta« javlja, da je sovjetska vlada izročila generalu Brusilovu vodstvo diplomatske in vojaške akcije, ki jo je izvesti z Mustafa Kemal pašo. Brusilov je izjavil, da je pripravljen prevzeti v svoje roke vsi politiki, ki se tiče sovjetske Rusije ter Perzije, Afganistana in indskih obmejnih ozemelj.

— **d London, 29. julija**. »Daily Express« javlja iz Rige: Posebni vlak, s katerim so se vračali udeleženci moskovskega komunističnega kongresa v Rigo, je skočil v bližini Kuraka s tira. Ubilih je bilo 6 od poslancev, a mnogo poškodovanih. Sodijo, da je pripisovati nesrečo zločinskemu atentatu.

Raznoterosti.

• **Maksimalna kupna cena za žene**. Angleški zunanji minister Balfour je v državni pogodbi med britsko kolonijo Sierra Leone v zahodni Afriki in med državo Liberijo določil, da se sme v bodoče zahtevati za ženo kvečjemu 5 funtov sterlingov. Obe državi sta zamorski. Ker vlada v Sierra Leone veliko pomanjkanje ženstva, si morajo ondi kupovati žene iz Liberije. Očete v Liberiji pa so začeli uganjati dragoljetništvo in verižništvo s hčerami ter so zahtevali za hčer po 6 do 8 funtov sterlingov. Zato so se žen željni osredje v Sierra Leone pritožili na britsko vlado zaradi take podražitve ženstva, in po dolgem pogajanju se je zdaj cena uradno maksimirala.

• **Napad na francoskega generala**. Iz Kaira se poroča, da so vstaški arabski konjeniki napadli avtomobil francoskega generala Gouragea blizu Damaska. Z njim vozovi se kolmaš je ubit in guverner v Damasku ranjen; general je ostal nepoškodovan.

• **Kolera v Rusiji**. Ruski begunci pripovedujejo, da razsaja v vsej donski pokrajini kolera. V Rostovu zahteva epidemija vsak dan 400 do 500 žrtv.

• **Brezposelnost v Milanu**. Število brezposelnih v Milanu je znašalo na podlagi objavljenih statistik dne 1. junija 14.349, 1. julija pa 21.588.

• **Strahna eksplozija**. V mestu Bodio (kanton Tessin) se je dogodila strahna eksplozija v tvornici Nitrum. Vila inženjerja in tvornice sa karbid Day sta popolnoma razrušeni. Električna v bližini je močno poškodovana. Dosele so iskopali izpod razvalin tvornice 20 mrtvih in 100 ranjenih. Požarnim brrambam se še ni posrečilo, da bi pogasile ogenj.

• **Ženske v službi svetovne vojne**. Po nekem poročilu Rdečega križa je med vojno služilo 90.000 žensk kot bolničarke.

• **Kratka in dolga krila v Ameriki**. Dr. Woods Hutchinson, ugledni zdravnik in publicist v Chicagu, se je glede sedanje ženske mode izrazil takole: »Kratko krilo je posledica dveh najbolj resnih napred-

kvidiral. Renaud je zbežal v London, odkoder so ga privedli po prilavi pred pariško sodišče. Na nepojasnjen način je zopet zbežal. L. 1906 je ustanovil narodno banko in to je bil njegov zadnji »finančni trik«. Pariška javnost, ki se zelo zanima za to afero, je prepričana, da bo Renaud tudi to pot na skrivnostni način ušel svoji usodi.

• **Proslava Dantejeve 600letnice** v nemških šolah. Pruski minister za prosveto je odredil, da se morajo vršiti meseca septembra v vseh višjih šolskih zavodih in učiteljskih spominke proslave 600letnice Dantejeve smrti.

• **Opera 12letnega Mozarta**. 2. oktobra letos se bo v badenskem deželnem gledališču prvič izvajala opera »La finta semplice«, ki jo je komponiral 12letni Mozart po nalogu cesarja Jožefa II. Izvirni tekst opere je napisal Italijan Marco Coltellini.

• **Tovarna šampanjca Mumm & Co. v francoskih rokah**. »Frankfurter Zeitung« poroča: Zanimiva je prodaja znane šampanjske tvornice Mumm & Co. v Reimsu. Ta tvornica je bila do sedaj v nemških rokah in se je sedaj prodala Francozom za svoto 91.000.000 frankov. Ta denar pa se ni izplačal marveč postavil kot prvi znesek v konto nemške reparacije. Tvrdka je sedaj izključno francoska, vsi akcijonarji Francozi in investicijski kapital tudi.

• **Zidje v letoviščih**. Mattsee pri Salzburgu je letovišče, čegar občinski zastop je sklenil, da židovskih letoviščarjev ne trpi. Znan skladatelj Arnold Schönberg je dobil zato poziv, naj se pri županstvu izkaže z listinami, da ni žid ali pa naj letovišče zapusti. Schönberg je dokazal, da je protestant ter je nato Mattsee zapustil. Avstrijska letovišča radikalno antisemitska, tudi to je nov pojav. Ogotovo imajo povodov za tako stališče proti judom, ki največ zahtevajo, najglasneje kriče, a najmanj dajejo zasluha. Zidje so nadelje ni s svojo vsiljivo govorico in s svojim vedenjem po vseh letoviščih. Toda Jugoslovenci so tolerantnejši kot Nemci. Na pr. na Bledu.

• **Mornar z 11 ženami**. Radl mnogoznaštva je bil obsodjen pred newyorškim sodiščem na dve leti ječe komaj 20letni mornar Arold Hammond, ki se je bil oženil kar 11krat. V vsakem pristanišču je imel po eno ženo, tako v Filadelfiji, Hobokenu, New-Postu in New Yorku. V New Yorku je imel na raznih krajih kar tri žene.

• **Ustreljen in obsoljen na 4 leta težke ječe**. Za časa boljševiškega režima na Madžarskem je bil v Goddoluju komisar neki Dezider Ronay. Avgusta 1. 1919 so ga prišli v Romuniji in ga obsodili na smrt. Obsodba se je izvršila, a ko so ga hoteli položiti v grob, so opazili, da še živi. Romunski prestolonaslednik, ki je one dni ravno bival v onem kraju, ga je pomislil in Dezider Ronay je po daljši teški bolezni okrevail. Ko se je vrnil na Madžarsko, so ga oblasti takoj prijele in sedaj je bil po 20mesečnem preiskovalnem zaporu obsoljen na 4 leta težke ječe.

• **Velemesta po vojni**. Po vojni je 51 mest, ki štejejo preko pol milijona prebivalcev. Po številu prebivalstva se razvrščajo mesta takole: 1. London 6.727.000, 2. New York 5.477.000, 3. Pariz 4.154.000, 4. Berlin 3.761.000, 5. Chicago 2.547.000, 6. Petrograd 2.319.000, 7. Tokio 2.245.000, 8. Brooklyn 1.976.000, 9. Dunaj 1.842.000, 10. Moskva 1.817.000, 11. Philadelphia 1.736.000, 12. Buenos Aires 1.637.000, 13. Ozaka (Japonsko) 1.460.000, 14. Hankau (Kitajsko) 1.321.000, 15. Kalkata 1.222.000, 16. Carigrad 1.200.000, 17. Glasgove 1.111.000, 18. Hsingan (Kitajsko) 1.000.000, 19. Hsingtau (Kitajsko) 1 milijon, 20. Sanghai (Kitajsko) 1 milijon. Na svetu je torej 20 mest, ki imajo nad en milijon prebivalcev. Praga, ki šteje 676.000 prebivalcev, funkcira na 39 mestu.

• **Kako je Amerika izročila ge. Curie 1 gram radija**. Kakor že znano, so poklonile Zedinjene države severnoameriške znani ge. Curie kot dar en gram radija. Izročitev tega daru so je izvršila zelo slovesno. Predsednik Harding je izročil v navzočnosti odličnih učenjakov ge. Curie skrinjico iz mahagonijevega lesa, ki je v notranjosti opremljen s svinčeno prevleko, vredno 500 dolarjev. Nato je izročil znameniti naravoslovki zlati ključek, ki odpre skrinjico ter jo pri tem primerno nagovoril.

• **Spalni oddelki v ameriških aeroplanih**. Zrakoplovna družba, ki preskrbljava osebni promet med Novim jorkom, Chicagom in San Franciskom je uvedla pri svojih potniških aeroplanih posebne spalne oddelke, ki so jako luksuzno opremljeni. Prvi oddelki obsega prostore za mehanike in pilote in je opremljen z vsem potrebnim orodjem, drugi del je konverzacijski oddelk, opremljen z razkošnimi naslanjači, tretji oddelk pa je podoben spalnim vozovom, na vsaki strani tri postelje, ena nad drugo. Salon, spalni oddelki in prostor za mehanike in pilote so električno razsvetljeni.

• **Zverinski čin macedonskega Turčina**. Iz Skoplja javljajo, da je v bližnjem selu neki Turčin ubil štiri letno deklico, hčerko učitelja Davčića. Turčin je deklico zaklal, jo onečastil, nato razkosal in jo zagrebel v gnoj. Ko je pravoslavno prebivalstvo zaznalo zaverinski čin Turčina, je v Selu nastalo veliko ogorčenje proti tamošnjim turškim prebivalcem. Turčin je po nedo-veškem činu pobegnil v gore, kjer ga zasledujejo.

• **40.000 nezakonskih otrok v Berlinu**. Na podlagi uradnih statistik znaša število nezakonskih otrok v Berlinu 40.000, ki po večini ne poznajo nobene vrste družinskega življenja. V prvih treh mesecih tekočega leta je bilo rojenih v Berlinu 520 nezakonskih otrok.

Prapredajalec popusti!

Koruzna, oves, moka
se dobijo najpovoljnejše s skladišča M. Dimić, Zagreb, Jurističeva 24. 5221

Policijski volčji psi
3-4 mesece stari, garantirano čiste pasme, zdravi in dobri v hrani, sive barve, stoječih ušes in repa dobije se za 600 dinarjev v vzgojevališču Rud. Knapp, St. Vid ob Glini. Zuchtanstalt Rud. Knapp, St. Veit a. d. Glan, Kärnten. — Brzjavi prednost, 5052

Strešno lepenko
ima v zalogi na ceneje
Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradaška ul. 3. Telefon 513. 4928

Klaviirje
uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo.
Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45.

Sprejem 5 mladih delavcev
katere bi izučili v papirni stroki. Prednost imajo absolventi obrtne šole ali oni, ki imajo obrtno izobrazbo. Karto nažna tovarna Bonač, Čopova c. 16.

Približno 1000 kilogramov surovega olja za motorje
prodaja
Kranjske tovarne železne, ključavničarske in kovinske robe „TITAN“ d. d. Kamnik.

Palično, betonsko železo,
železni nosilci vseh profilov, jeklene štirinoglate gnojne vile, jarmeniške, trakovne, krožne žage, orodje točno dobavno iz vagona v Mariboru. Ing. Rudolf Pečlin, Maribor, Trubarjeva ul. 4. Telefon šte. 82. 5153

Večje množine odpadkov starega in novega cinka in cink. pločevine kupijo
Kranjske tovarne železne, ključavničarske in kovinske robe „TITAN“ d. d., Kamnik.

Mlekarna Virje
nudi lastni proizvod polnomastnega trapistovskega, groyerskega sira po najnižjih cenah. Naročila se opravljajo brzo in vestno.

Hrv. industrija katrana d. d. Zagreb.
Proizvodi od katrana i kolofonije, krovna ljepenka, sve vrste sredstava za izoliranje proti vlagi, tehničke masti kao i ulja itd.
SKLADIŠTA: Beograd, Brod na Savi, Ljubljana, Novi sad, Pečuh i Osijek.

Zadruga hrv. vinogradara Zagreb, Baroševa cesta
preporuča svoju veliku zalihu dobrih zajamčeno čistih nepotvorenih vina i to stara i nova, bela, cviček (šiler) i črna uz umjerene cene, koje kao i uzorke na zahtjev šalje. Molimo posiet našeg podrumca na Baroševj cesti.

Zahvala.
Vsem, ki so nas tolažili v neizmerni žalosti ob težki, nenadomestljivi izgubi naše ljubljene
Nevenke
in jej poklonili cvetje, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.
Litija, dne 30. julija 1921.
Rodbina Milošević.

Učenka
za friziranje dam se sprejme M. Podkrajšek, Sv. Petra c. 5149

Iščem za takojšnji nastop izobraženo gospodično
k mojim dvema deklicama po 10 in 11 let. Ponudbe z navedbo plače na gospo Almo Schreiber, Bled, Hotel Toplice. 5214

Išče se mesečna soba
s posebnim vvhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjše stanovanje z opravilo ali brez oprave proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na poštni predal št. 53. 4805

Poslovodja
veletrgovine, dobro verziran vsake trgovske sroke in vešč vseh trgovskih poslov, želi takoj premeniti mesto. Gre tudi k večjemu podjetju za potnika ali skladiščnika. Natančnejši podatki so na razpolago na uprav. Slovenskega Naroda pod „Prvovrstna moč/5202“.

Več tesarjev sprejme Ivan Zakotnik
mestni tesarski mojster, parna žaga, Ljubljana, Dunajska c. 46.

Prof. ŠERKO
zopet ordinira od 2-3.
Jetika!
Specialist za pljučne bolezni
Dr. Pečnik
ordinira v torek in petek: 11 — 12 ure in 2 — 4 ure v Mariboru, Razlagova ulica 21.
Vse druge dni pa št. Jurij ob j. z. 3275

Kupi se
več večjih hrastovih gozdov (prosi se natančna pojasnila kvalitete, lege in cen); več cca 100.000 brzojavnih drogov: jelka, smreka, bor, debelina 15—20 cm, dolžina 6, 7-50, 8-50 m z navedbo cen franko vagon nakladalnih postaj. A. Nabergoj, Mengeš.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev
po ceni P. Batjeli, Ljubljana, Stari trg št. 28. Sprejme se v polno popravilo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji. Mehanična delavnica, Karlovaška cesta 4.

Hiše, vile, posestva
kdo želi kupiti v Zagrebu, Hrvatski, Slavoniji, hrvatskem Primorju, naj se s polnim zaupanjem obrne na: Anta Delak, Zagreb, Gajeva 34. 4270

Pohištvo
za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno, kakor tudi vse vrste tlesniških del priporočata BRATA SEVER, Ljubljana, Gosposvetska cesta 13. (Količje) 4963

BAKULA (Holzstange) TRSTJE
za stropne in stene izdelujem z najmodernejšimi stroji ter dobavljam takoj v vsaki množini najceneje
Jos. R. Puh,
Ljubljana, Gradaška ul. 22. Telefon 513.

Ruska književnost.
Tražite cjenike ruskih originalnih knjiga od Češkejugoslovenske naklade J. Herejk, Zagreb. 4232

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica
IVAN BRICelj, Dunajska ces. 19, se priporoča. Izvršitev točna cene zmerno.
Krompirjeva škrobna moka, pšenični puder, koruzni puder, škrob v zabojih po 38 in 50 kilogramov, kristalni škrob v omotih po 3 1/2 kg., dekstrin, pšenično lepilo za čevljarje ter škrob za pravljenje lepila (klestra).
nudi FILIP MATYER, Zagreb, Gunduličeva ulica 5. Telefon 18—31.

„Transformator“
elektrotehnična tovarna družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 75.
izvršuje:
transformatorje in motorje, stikalne naprave in aparate.
Popravlja:
vse vrste električnih strojev in aparatov.
Generalno zastopstvo svetovne tordke
Felten & Guillaume
tovarne električnih kablov in električne vrvice.
velika zaloga motorjev, kablov, orodij in izolirane cevi.
Tel. 142 in 230. Poštai predal 144.

Alfonz Breznik
bivši učitelj Glasbene Matici Ljubljana
Kongresni trg št. 18.
Prvorazredni klaviirji, pianoli in harmoniji, fleteri, saksofonir, betztrane in drag (tudi sa obroke in posodo).
VIOLINE in vsi ostali instrumenti v bogati izbiri.
STRUNE in žice vseh vrst na deželo in drobno
NAJVEČJA TVRKA V JUGOSLAVIJI!

STAMPILJE iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

Mini za kosti
za ročni in pogon na silo ceno in direktno iz tvornice
Nickel & Co.,
Inzersdorf bei Wien,
na badenski električni. Izvoz po vseh deželah.
Zastopniki se iščejo!
Cenovnik št. 458 zastonj.

Sokoli! Telovadni čevlji
vseh mer zopet v zalogi pri
H. Seljak, Ljubljana,
Prešernova ulica 52. 4918
Velika zaloga čevljev in potrebščin

Nudim brezobvezno
Ciril - Metodove vžigalice
„DRAVA“-VŽIGALICE družbe av. Cirila in Metoda. Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani.
MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR!
Te vžigalice so v polni družbi av. Cirila in Metoda v LJUBLJANI.
Cena povsem konkurenčna. Pri nakupu vžigalic zahtevajte moj cenik.
J. Perdan, Ljubljana.

L. Jugoslovenska tovarna
za gume in kovinske predmete d. z. o. z.
Slovenska Bistrica.
Oferiramo naše prvovrstne rožene gume v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s cenami brez konkurence.
Zahtevajte cenike! Prodaja na veliko!

Zahtevajte cenik zastonj
n poštne prosto
H. Suttner
Ljubljana 4, Mestni trg št. 23.
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine Las tna protokolirana tovarna ur v Švic

Inženier dr. Miroslav Kasal
Ljubljana, Hilsnerjeva ul. 7.
Specialno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe. — Izraba vodnih sil.

Motorji na surovo olje 5-100 HP, Bencinovi motorji 6-30 HP, Generatorji na vrtilni tok 60-100 KVA, Motorji na vrtilni tok vsake tvorilnosti, Transformatorji na vrtilni tok. Takoj dobavno. S tvorniskim jamstvom.
Persicaner & Co., Ges. m. b. H. Wien 1, Liebenberggasse 7.

Išče se izvrsten knjigovodja
za tvornico usnja v provinci. Ponudbe z naznako pogojev na Hrvatsko zagorsko banko d. d. v Zagrebu. 5256

Dvojna lokomobila,
rabljena, prevozna, prav dobro ohranjena, (2 cilindra), 30/38/45 HP, se odda franko vagon Maribor. Več pove Ing. Rudolf Pečlin, Maribor, Trubarjeva ul. 4, telef. 82. 5154

Pozor
na novo otvoreno trgovino z vsemi krojaškimi potrebščinami, cefirjem, belim in barvastim platnom, milom, nogavlicami, samovezniciami, naravnimi i. t. d.
L. Weiss, Ljubljana, Židovska steza šte. 6.
Radioaktivno termalno kopališče
Toplice pri Novem mestu
zdravi rheumatismus, protin, neuralgijo, posledice zlomljenih kosti, ran in eksudatov.
Sezona od 1. maja do 30. septembra.
Železniška postaja Straža-Toplice.
Pojasnila daje ravnateljstvo.

Razglas.
Na podlagi dovolitve kr. okrajnega sodišča v Rogatcu z dne 18. julija 1921 opr. št. Nc 93/21, se bo dne 12. avgusta t. l. od 14. do 17. ure popoldne in po potrebi dne 13. avgusta t. l. ob istem času na javni prostovoljni dražbi prodalo na Rogaški Slatini v hiši št. 107, nekaj pohištvo ter za kaka dva vagona koškov in sodčkov za razpošiljanje svežega sadja, last g. Franca Lun, trgovca v Münchnu.
Pod cenilno in obenem izključno ceno se ne bo prodajalo. Najvišji ponudek je takoj plačati v roke podpisanega ter kupljene predmete odnesti.
V Rogatcu, one 28. julija 1921.
Dr. Ivo Šorli, m. p., notar.

Pozor! Vjeresja! Na obroke!
Da udovoljimo mnogobrojno izraženoj želji naših mušterija, prodajemo naše poznate satove (ure) uz polakšicu kod plaćanja
krasne remontoir - satove
(za gospodu)
najbolje udešene, 28 sata iduće, sa garancijom od 2 godine, prodajemo uz bezprimjernu cijenu od samo 125 dinara po komad uz kaparu od 45 dinara i mjesečnu odplatu od 8 dinara. Priposlanje dotičnog sata uslijedi odmah po primitku kapare preporučeno. Dotični naručitelj neka nam izvoli svoje zvanje priobćiti. Ako naručitelj želi cijelu kupovninu odmah podmiriti, dobije 5% popusta.
Skhadište satova
Adolf Mith, Zagreb, Samostanska ul. br. 4.

Penzionat
za deklice. Vila Plonerstiftung. Učni in zdraviliški dom. Nada-ljevalni tečaj. Tečaji za jezike, glasbo, kuhanje in gospodinjstvo.
Meran-Obermals (Južno Tirolsko).
Krasna alpska lega. Dobra preskrba.
Pojasnila daje M. Chr. Auer, voditeljica.

Prodaje se prvorazredni hotel
u okružnom mjestu Bosne na frekventiranoj železničkoj pruzi, opremljen sa svim potrebnim komfortom in dvokatnoj modernoj zgradi na glavnoj ulici. Hotel se nalazi u 1. 11. spratu kuće, a sastoji se iz 16 soba sa 20 kreveta to 2 sobe uređene za razgovor. U zgradi je električno osvjetljenje i vodovod. Eventualno bi se isti zajedno sa namještajem i posteljinom izdao pod najam. Ponude neka se šalju na Podružicu Muslimanske Centralne banke za Bosnu i Hercegovinu u Travniku.

Polnogumijasti obroči
za tovarne avtomobile
Pnevmatika
za kolesa in avtomobile
Kolesa **Avtomobili**
najceneje
J. Gorec, Ljubljana,
Gospodarska cesta številka 14.

Edina tovarniška zaloga
šiv. strojev za rodbin-
sko in obrtno rabo, v
vseh opremlj. mater-
jal predvojni. Dalje
igle, olje, posamezni
deli za vse sisteme
na veliko in malo.

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.
Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni po-
gojl. — Popravila se sprejemajo. —

Na veliko in malo po-
trebščine za šivilje, kro-
jače, čevljarje in sed-
larje, sukanec, čevljar-
ska preja, toaletne po-
trebščine, modno bla-
go, pletenine i. t. d.

Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar
tovarnar v Stebnu pošta Dobriče
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i. Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.
Sprejemajo v arado in soboto.

Pozor, Amerikanci!

Krasno posestvo na prodaj

na Dolenjskem na prometnem kraju, tik ob cesti, z vsem inven-
tarjem 50 oralov polja, gozda in travnikov. Vse gospodarsko po-
slopje v dobrem stanju in vse polje obdelano. Cena 500.000 K.
Več se poišče pri Zupančiču na Dobravi št. 4, p. Dobriče.

Tovarna kovinskih izdelkov

N. Grgurevič, Ljubljana,

Veliki stradon

dobavlja vsakovrstne odlitke iz medi in rdeče zlitine po
poljubnih modelih točno in najceneje.
Prevzame izdelovanje raznovrstnega okova iz železne
pločevine in iz medi.
Izdelovanje znakov za društva.
Prevzemajo se tudi popravila strojev. Galvaniziranje
(poniklanje). Okovi iz medi za stavbe in pohištvo.

Modni salon
Stuchly - Maške
Ljubljana
Zidovska ulica šte. 3.
Dvorski trg šte. 1.

Priporoča
največjo izbero
spomladanskih
klobukov čeplo
in slamičkov.
Popravila se
točno izvršujejo.
Žalni klobuki v
zalogi.

Graški semenj 1921

(GRAZER MESSE 1921.)

24. septembra — 2. oktobra.

*
Vzorčni semenj za industrijo, trgovino in
obrtn. — Posebne razstave štajerskega
poljedelstva in gozdarstva. Štajerska
umetnost. Razstava „Das steirische
Buch“. Glasbeni in gledališki
slavnostni teden. Slavnosti
domačih noš.

*
Poslovalnica
GRAZ
Burggasse 13.

*

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni

Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Ant-
werpen v New York.

Vezne listke in zadovna po-
jasnila izdaja edino konc.
potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani
Kolodvorska ulica 41 blizu glav. kolodvora

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Peljanski nasip št. 4
Podružnica: Solenburova ulica 4.

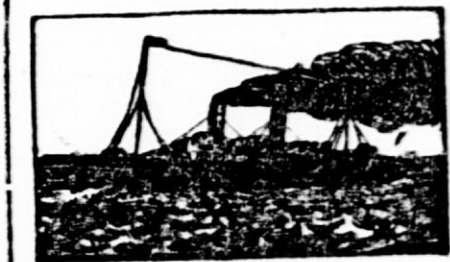
PODRUZNICE: **MARIBOR** **NOVO MESTO**
Gospodarska ul. 38. Glavni trg

Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetloolika ovrtnike, za-
pestnice in srajce.

Prvovrstna kolesa Puch

pnevmatiko
Dunlop - Retthoffer - Hutchinson
priporoča

IGN. VOK,
Ljubljana, Sodna ulica 7.

COSULICH - LINE

proji (Avstro-Amerikana) Trst - Amerika
prevažajo potnike v New York redno 3 krat v juž-
no Ameriko po 1 krat mesečno.

Odplov brzoparnika President Wilson
2. avgusta 1921.

Pojasnila daje in voz **SIMON RMETEC**, glavni zastopnik za Slovenijo v
ne liste prodaje Ljubljani, Kolodvorska ulica

Čehoslovaški izdelek

Paramon

gumijevi podpetniki

Zajamčeno mirovna kakovost! Ne-
dosežna stanovitnost!

== Tvornica: Bratislava-Petržalka. ==
Prodajna pisarna: Paramon-Gummiindustrie Wien VII., Neubaugasse 7.

Največja zaloga

klavirjev in pianinov v Ljub-
ljani. Tvrška J. Dolenc, Ljub-
ljana, Hilsnerjeva ul. 5, pri-
poroča v nakup najboljše in-
štrumente prvovrstnih tovarn
po solidnih in zmernih cenah.

Brinjevec,

zajamčeno pristen, v sodčih in
steklenicah, nudi na debelo
Parna veležganjarna
Robert Diehl,
Celje.

ILIRIJA, lesna trgov. in industrijalna družba z o. z.

Ljubljana, Kralja Petra trg 8
kupa hloode, gozdne parcele, deske, trame, prodaja žagan
in tesan les, sprejema komisijska naročila vsake vrste, izde-
luje zaboje, izvršuje nakup in prodajo drv. 4827

Ne pozabite obiskati našo podružnico, katera je
prejela veliko množino vseh vrst

SINGER

šivalnih strojev, SINGER igel in strojnih delov, SINGER olja, sukanca in svile.
Lastna mehanična delavnica povečana! Prodaja na primerne obroke!
Singer šivalni stroji Bourn & Co, New York.

Podružnice: Ljubljana, Solenburova ul. 3, Novo me-
mesto, Maribor, Zagreb, Karlovec, Osijek, Brod na Savi, Varaž-
din, Novi Sad. — Zastopstva v vseh večjih okrajih in mestih.

KRISTALUM d. d., Zagreb,

veleprodaja stakla i porculana

Boškovičeva ul. br. 26.

Tel. br. 6-70.

preporuča svoje bogato skladište staklene i porculanske robe. Raspolaze u svako doba sa
proizvodnjama iz prvovrstnih čeških tvornica kao i što i sa svim vrstama stakla za ure-
zivanje te gradjevne svrhe. — Preuzima narudžbe za takozvane „KOMBINIRANE VAGONE“
sa skladišta i izravno iz tvornica uz dnevne tvorničke cijene. — Izvolite zatražiti cijenike!

VRATISLAVA

(BRESLAU)

Jesenski semenj 4.—8. sept. 1921.

Tkanina * Usnjeno blago * Umetna obrt *
Pohištvo in gospodinske potrebščine *
Papir, papirno blago in pisarniške potreb-
ščine * Sport in igre * Živila in hranila *
Kemično-tehniški izdelki

Karte za kupce in vsa pojasnila (dopetovanje, potni list, stanovanje) daje

Breslauer Messe-Gesellschaft

Breslau L, Ohlauer Strasse 87. — Brzojavl: Messe Breslau.

Poziv na prevzem delnic.

Dne 29. junija 1921 se je ustanovila delniška
družba „Jadranska banka v Beogradu“, katera
je prevzela naše podružnice v kraljevini Srbob,
Hrvatov in Slovencev.

Delniška glavnica Jadranske banke v Beo-
gradu znaša

Din. 7,500.000.—

in je razdeljena v 75.000 delnic po 100 Din.
nominalne vrednosti.

Jadranska banka v Trstu prepušča svojim starim
delničarjem za vsako delnico Jadranske banke Trst po eno
delnico Jadranske banke Beograd za ceno po Din. 150.—
plus 5% obresti od 1. januarja 1921.

Prevzem delnic Jadranske banke Beograd se bo vršil
proti predložitvi in žigosanju delnic Jadranske banke v
Trstu pri blagajnah našega zavoda v Beogradu, Celju, Du-
brovniku, Kotorju, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću,
Opatiji, Sarajevu, Splitu, Šibeniku, Trstu, Wienu, Zadru
in Zagrebu, kakor tudi pri blagajnah Banke i štedione za
Primorje na Reki, Sušaku in v Bakru.

Prijave za prevzem delnic Jadranske banke v Beo-
gradu se sprejemajo pri imenovanih blagajnah do vštete-
ga 30. septembra 1921.

V mesecu juliju 1921.

Upravni svet
JADRANSKE BANKE V TRSTU.